

Mediul și Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Deși [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#) consacră ca atare dreptul la un mediu înconjurător sănătos, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a trebuit să își dezvolte jurisprudența în materie de mediu ca urmare a faptului că exercitarea anumitor drepturi din Convenție ar putea fi afectată de existența unui prejudiciu aduse mediului și expunerii la riscuri pentru mediu.

Dreptul la viață (art. 2 din Convenție)

Activități industriale periculoase

[Önerildiz împotriva Turciei](#)

30 noiembrie 2004 (Marea Cameră)

Locuința reclamantului a fost construită fără autorizație pe terenul dintr-o zonă în care se afla un depozit de deșeuri utilizat în comun de patru consilii districtuale. În aprilie 1993, s-a produs o explozie de metan la depozit și gunoiul care a irupt din grămada a acoperit peste zece case situate în aval, inclusiv pe cea care aparținea reclamantului, care și-a pierdut nouă rude apropiate. Reclamantul se plângea în special că nu au fost luate măsuri pentru a preveni o explozie, în ciuda unui raport de expertiză care atrăsese atenția autorităților asupra necesității de a acționa preventiv, întrucât producerea unei explozii era foarte probabilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că **a fost încălcat art. 2** din Convenție sub aspect material, având în vedere lipsa unor măsuri adecvate pentru a preveni decesul accidental al celor nouă rude apropiate ale reclamantului. De asemenea, **a hotărât că a fost încălcat art. 2** din Convenție sub aspect procedural, având în vedere lipsa unei protecții adecvate prin lege care să protejeze dreptul la viață. Curtea a observat în special că guvernul turc nu oferise celor care locuiau în această zonă de periferie informații despre riscurile la care se expuneau locuind acolo. Chiar dacă ar fi făcut-o, rămânea responsabil pentru faptul că nu luase măsurile practice necesare pentru a evita riscurile la adresa vieții oamenilor. Cadrul normativ se dovedise defectuos, întrucât permisesse deschiderea și funcționarea depozitului de deșeuri fără un sistem coerent de supraveghere. De asemenea, politica de urbanism fusese inadecvată și jucase fără îndoială un rol în succesiunea de evenimente care au condus la producerea accidentului.

În această cauză, Curtea a hotărât, de asemenea, că a existat **o încălcare a art. 1** (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție, **o încălcare a art. 13** (dreptul la un remediu efectiv) din Convenție în ceea ce privește plângerea sub aspectul material al art. 2 și **o încălcare a art. 13** în ceea ce privește plângerea în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1

Descărcarea de deșeuri toxice

Cereri pendinte

[Di Caorio și alții împotriva Italiei \(nr. 39742/14\) și alte trei cereri](#)

Cerere comunicată guvernului italian la 5 februarie 2019

Această cauză privește „fenomenul Terra dei Fuochi” în Campania și, în special, în provincia Napoli și în provincia Caserta.

Curtea a comunicat cererea guvernului italian și a adresat întrebări părților în temeiul art. 2 (dreptul la viață), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

Expunerea la radiații nucleare

[L.C.B. împotriva Regatului Unit \(cererea nr. 23413/94\)](#)

9 iunie 1998

Tatăl reclamantei a fost expus la radiații în timp ce servea ca asistent de catering în cadrul Royal Air Force pe Insula Christmas (Oceanul Pacific), în timpul testelor nucleare din anii '50. Reclamanta s-a născut în 1966. Aproximativ în anul 1970, a fost diagnosticată cu leucemie. Reclamanta susținea în special că faptul că autoritățile britanice nu i-au avertizat pe părinții săi asupra posibilelor riscuri pentru sănătatea sa cauzate de participarea tatălui său la testele nucleare a dat naștere la o încălcare a art. 2 (dreptul la viață) din Convenție.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 2** din Convenție cu privire la plângerea reclamantei potrivit căreia Regatul Unit nu i-a avertizat și nu i-a consiliat pe părinții săi, nici nu i-au monitorizat starea de sănătate dinainte de a fi diagnosticată cu leucemie. Nu a considerat ca fiind stabilit că, având în vedere informațiile de care dispuneau autorităților britanice la momentul respectiv cu privire la probabilitatea ca tatăl reclamantei să fi fost expus la niveluri periculoase de radiație și din această cauză să se fi creat un risc pentru sănătatea sa, să fi fost de așteptat să acționeze din oficiu pentru a-i informa pe părinții reclamantei despre aceste chestiuni sau pentru a adopta orice alte măsuri speciale în privința sa.

Emisiile industriale și sănătatea

[Smaltini împotriva Italiei](#)

24 martie 2015 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză privea efectul poluării mediului, cauzată de activitatea unei oțelării, asupra stării de sănătate a primei reclamante, care a murit de leucemie. Soțul său și copiii, care au continuat procedura în numele acesteia, susțineau în special că existența unei legături cauzale între emisiile nocive de la uzină și dezvoltarea cancerului fusese demonstrată.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Examinând plângerea primei reclamante sub aspectul procedural al art. 2 din Convenție, Curtea a hotărât în special că aceasta beneficiase de o procedură contradictorie în cursul investigațiilor care fuseseră efectuate la cererea sa. În opinia Curții, prima reclamantă nu demonstrase că, având în vedere datele științifice disponibile la momentul faptelor, ar fi existat o încălcare sub aspect procedural a dreptului său la viață.

Cerere pendinte

[Locascia și alții împotriva Italiei \(nr. 35648/10\)](#)

Cerere comunicată guvernului italian la 5 martie 2013

A se vedea infra, la „Dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului (art. 8 din Convenție)”.

Dezastre naturale

[Murillo Saldias și alții împotriva Spaniei](#)

28 noiembrie 2006 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantii erau supraviețuitori ai catastrofei care a lovit zona de campare Biescas (Pirineii spanioli) în august 1996, când 87 de persoane au fost ucise de inundațiile grave produse în urma ploilor torențiale. Primul reclamant și-a pierdut părinții, fratele și sora în catastrofă, în timp ce alți reclamanti au fost răniți. Reclamantii se plâneau în special că Spania nu a luat toate măsurile preventive care erau necesare pentru a-i proteja pe cei care utilizau zona de campare Biescas. Aceștia afirmau că autoritățile le acordaseră permisiunea de a utiliza terenul drept loc de campare în ciuda faptului că erau conștiente

de pericolele potențiale.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**. Observând că, în decembrie 2005, *Audiencia Nacional* a acordat despăgubiri primului reclamant într-un quantum care nu putea fi considerat drept nerezonabil și care urma probabil să fie confirmat sau chiar majorat de Curtea Supremă în cursul examinării recursului reclamantului pe chestiuni de drept, Curtea a considerat că, după adoptarea deciziei de către *Audiencia Nacional*, acesta nu mai putea pretinde că este victima unei încălcări a drepturilor prevăzute de Convenție în sensul art. 34 (dreptul la o cerere individuală). În ceea ce privește restul reclamanților, aceștia abia se constituiseră drept părți civile la procedurile penale și refuzaseră să introducă proceduri administrative împotriva autorităților înainte de a depune cererea în fața Curții. Prin urmare, nu epuizaseră căile de recurs interne.

Budayeva și alții împotriva Rusiei

20 martie 2008

În iulie 2000, orașul Tyrnauz, situat în regiunea montană din vecinătatea Muntelui Elbrus, Republica Kabardino-Balkariya (Rusia), a fost devastat de o curgere de noroi. Opt persoane au fost ucise, printre care soțul primei reclamante. Ca urmare a catastrofei, reclamanții au suferit răni și traume psihologice și și-au pierdut casele. Reclamanții se plâneau în special că autoritățile ruse nu au atenuat efectele curgerii de noroi și nu au efectuat o anchetă judiciară asupra dezastrului.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** din Convenție sub aspect material, pe motiv că autoritățile ruse nu au protejat viața soțului primei reclamante, și a reclamanților și locuitorilor din Tyrnauz, împotriva curgerilor de noroi care le-au devastat orașul în iulie 2000. Într-adevăr, nu a existat nicio justificare din partea autorităților pentru neaplicarea unor politici de amenajare a teritoriului și a unor politici de urgență în zona de risc Tyrnauz, supusă unui pericol previzibil la adresa vieții locuitorilor acesteia. De asemenea, a hotărât că **a fost încălcat art. 2** din Convenție sub aspect procedural, având în vedere lipsa unei anchete judiciare adecvate asupra dezastrului. Problema responsabilității Rusiei pentru accidentul din Tyrnauz nu fusese, într-adevăr, niciodată investigată sau examinată ca atare de vreo autoritate judiciară sau administrativă.

Kolyadenko și alții împotriva Rusiei

28 februarie 2012

A se vedea infra, la „Dreptul la o un recurs efectiv (art. 13 din Convenție)”.

Viviani și alții împotriva Italiei

24 martie 2015 (decizie privind admisibilitatea)

Cauza privea riscurile asociate unei posibile erupții a vulcanului Vezuviu și măsurile luate de autorități pentru combaterea acestor riscuri. Reclamanții, care locuiesc în diferite localități situate în apropierea vulcanului, susțineau că, omițând să pună în aplicare un cadru legislativ și administrativ adecvat pentru a face față riscurilor, guvernul nu și-a îndeplinit obligația de a le proteja dreptul la viață. De asemenea, se plâneau că lipsa unor informații adecvate cu privire la riscurile cu care se confruntau a constituit o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private și de familie.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** pentru neepuizarea căilor de recurs interne, în conformitate cu art. 35 § 1 (condiții de admisibilitate) din Convenție. A observat în special că reclamanții au avut la dispoziție mai multe căi de recurs interne, pe care nu le epuizaseră, în special în fața instanțelor administrative, sau sub forma unei acțiuni colective („class action”). Or, aceștia s-au limitat la a susține că recursurile în cauză au fost ineficiente.

Özel și alții împotriva Turciei

17 noiembrie 2015

Această cauză privea decesul rudelor reclamanților, care fuseseră îngropate de vii sub clădirile care s-au prăbușit în orașul Çınarcık – situat într-o regiune clasificată ca „zonă de risc major” pe harta activității seismice – în timpul unui cutremur, la 17 august 1999, unul dintre cele mai nimicitoare cutremure înregistrate vreodată în Turcia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** din Convenție sub aspect procedural, constatând în special că autoritățile turce nu au acționat prompt pentru a stabili responsabilitățile și circumstanțele prăbușirii clădirilor care au provocat decesele. Într-adevăr, importanța investigației ar fi trebuit să convingă autoritățile să acționeze cu promptitudine pentru a stabili responsabilitățile și circumstanțele în care s-au prăbușit clădirile și, prin urmare, să evite orice aparență de toleranță a unor acte ilegale sau de complicitate la astfel de acte.

Interzicerea tratamentelor inumane ori degradante (art. 3 din Convenție)

Fumatul pasiv în detenție

Florea împotriva României

14 septembrie 2010

În 2002, reclamantul, care suferea de hepatită cronică și hipertensiune arterială, a fost închis. Timp de aproximativ 9 luni acesta a împărțit celula cu un număr de persoane private de libertate care a variat între 110 și 120, în condițiile în care existau numai 35 de paturi. Potrivit reclamantului, 90% dintre colegii de celulă erau fumători. Reclamantul se plângea în special de supraaglomerare și de condițiile de igienă necorespunzătoare, inclusiv de cazarea sa alături de fumători în aceeași cameră și în penitenciarul-spital.

Curtea a observat în special că reclamantul a stat în detenție aproape 3 ani în condiții de supraaglomerare, suprafața spațiului său de locuit fiind mai mică decât normele europene. În ceea ce privește faptul că a trebuit să împartă celula și secția de spital cu persoane private de libertate care fumau, Curtea a observat că reclamantul nu a ocupat niciodată o celulă individuală și că a trebuit să-i tolereze pe colegii de celulă care fumau chiar și în infirmeria penitenciarului și în spitalul-penitenciar, în ciuda recomandărilor medicului. Totuși, o lege intrată în vigoare în iunie 2002 a interzis fumatul în spitale, iar instanțele interne au hotărât în mod frecvent că persoanele private de libertate fumătoare trebuie separate de cele nefumătoare. Rezultă că reclamantul a fost supus la condiții de detenție care au depășit pragul de gravitate prevăzut de **art. 3** din Convenție, cu **încălcarea** acestei dispoziții.

Elefteriadis împotriva României

25 ianuarie 2011

Reclamantul, care suferea de o boală pulmonară cronică, ispășea o pedeapsă cu închisoarea pe viață. În perioada februarie–noiembrie 2005, acesta a fost cazat într-o cameră împreună cu două persoane private de libertate care fumau. În sălile de așteptare ale instanțelor unde a fost citat să compară în mai multe rânduri între 2005 și 2007, a fost, de asemenea, ținut împreună cu persoane private de libertate care fumau.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** din Convenție, observând în special că statul este obligat să ia măsuri pentru a proteja o persoană privată de libertate împotriva efectelor dăunătoare ale fumatului pasiv atunci când, precum în cazul reclamantului, examenele medicale și recomandările medicilor indică faptul că acest lucru este necesar din motive de sănătate.

Dreptul la libertate și la siguranță (art. 5 din Convenție)

Mangouras împotriva Spaniei

28 septembrie 2010 (Marea Cameră)

Reclamantul era fostul căpitan al navei Prestige, care, în noiembrie 2002, în timp ce naviga în largul coastei spaniole, a deversat 70 000 de tone din păcura pe care o transporta în Oceanul Atlantic, în momentul în care s-a produs o spărtură în coca navei. Scurgerea de păcură a cauzat un dezastru ecologic, ale cărui efecte asupra florei și faunei marine au durat câteva luni și s-au întins până pe coasta franceză. A fost deschisă o anchetă penală, iar reclamantul a fost arestat preventiv, cu posibilitatea de a fi liberat pe o cauțiune de trei milioane de euro. A fost ținut în detenție 83 zile și a fost liberat provizoriu în momentul în care cauțiunea fost plătită de asigurătorii proprietarului navei. Reclamantul se plângea în special că valoarea cauțiunii impuse a fost excesiv de mare și a fost stabilită fără a se ține seama de situația sa personală.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 5 § 3** din Convenție, constatând că instanțele spaniole au luat suficient în considerare situația personală a reclamantului, în special statutul său de angajat al proprietarului navei, relația sa profesională cu persoanele care aveau obligația să asigure securitatea, naționalitatea sa și locul de reședință permanentă, lipsa de legături în Spania, precum și vârsta sa. Curtea a opinat că standardul din ce în ce mai ridicat necesar în domeniul protecției drepturilor omului impunea o mai mare fermitate în evaluarea încălcărilor valorilor fundamentale ale unor societăți democratice. Prin urmare, nu se poate exclude faptul că mediul profesional care forma cadrul activității în cauză trebuia luat în considerare pentru a stabili valoarea cauțiunii, pentru a se asigura că măsura era efectivă. Având în vedere caracterul excepțional al cauzei și uriașa daună de mediu produsă de poluarea marină de o rară amploare, nu a fost surprinzător faptul că autoritățile judiciare au adaptat valoarea cauțiunii la nivelul responsabilității angajate, astfel încât să se asigure că persoanele

responsabile nu au niciun interes să se sustragă justiției și să nu plătească cauțiunea. Nu era în niciun caz sigur că un nivel de cauțiune stabilit numai în raport la resursele reclamantului ar fi fost suficient pentru a se asigura că acesta va compărea la audieri.

Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din Convenție)

Accesul la o instanță

Athanassoglou și alții împotriva Elveției

6 aprilie 2000 (Marea Cameră)

Reclamanții locuiau în comune situate în zona 1 din vecinătatea unității II a centralei nucleare din Beznau (cantonul Aargau). Aceștia se plâneau în special că li s-a refuzat accesul la o instanță, în ceea ce privește decizia Consiliului federal de a acorda centralei nucleare o prelungire a licenței de funcționare, și că procedura urmată de Consiliul federal nu a fost echitabilă. De asemenea, se plâneau că nu au dispus de căi de recurs efective care să le permită să denunțe o încălcare a dreptului lor la viață și a dreptului la respectarea integrității fizice.

Curtea a hotărât că **art. 6 § 1** din Convenție **nu era aplicabil** în cauză. A constatat că legătura dintre decizia Consiliului federal și drepturile din ordinea juridică internă invocate de reclamanți (viață, integritate fizică, proprietate) era prea inconsistentă și îndepărtată și nu era suficientă pentru a aduce în discuție art. 6 § 1. Într-adevăr, în pledoariile lor în fața Curții, reclamanții păreau să accepte că se plâneau nu atât de un anumit pericol iminent în privința lor cât de un pericol general în ceea ce privește toate centralele nucleare; și că multe dintre motivele invocate se refereau la siguranță, mediu și caracteristicile tehnice inerente utilizării energiei nucleare. În ceea ce privește faptul că reclamanții încercau să obțină prin invocarea art. 6 § 1 un recurs pentru a contesta însuși principiul utilizării energiei nucleare, sau cel puțin mijloace de a transfera de la guvern către instanțe responsabilitatea de a lua, pe baza unor probe tehnice, decizia finală cu privire la funcționarea centralelor nucleare în mod individual, Curtea a considerat că modul optim de a reglementa utilizarea energiei nucleare reprezintă o decizie politică pe care fiecare stat contractant trebuie să o ia, potrivit proceselor sale democratice. Curtea a constatat, de asemenea, că **art. 13** din Convenție **nu era aplicabil** în speță.

A se vedea de asemenea: Balmer-Schafroth și alții împotriva Elveției, hotărâre din 26 august 1997; Balmer-Schafroth și alții împotriva Elveției, decizie privind admisibilitatea din 13 septembrie 2001.

Gorraiz Lizarraga și alții împotriva Spaniei

27 aprilie 2004

Primii cinci reclamanți și asociația din care făceau parte au formulat o acțiune împotriva planurilor de a construi un baraj care ar fi făcut ca trei rezervații naturale și câteva sate mai mici să fie inundate. Aceștia susțineau în special că nu au beneficiat de o audiere echitabilă, în sensul că nu li s-a permis să ia parte la procedura privind pronunțarea unei hotărâri preliminare, în timp ce statul spaniol și Ministerul public și-au putut prezenta observațiile în fața Curții Constituționale. Având în vedere circumstanțele specifice ale cauzei, și în special faptul că asociația reclamantă fusese creată cu scopul specific de a apăra interesele membrilor săi în fața instanțelor și că aceștia din urmă erau direct vizați de proiectul de baraj, Curtea a considerat că primii cinci **reclamanți puteau pretinde că sunt victime, în sensul art. 34** (dreptul la o cerere individuală) din Convenție, a presupusei încălcări, și că epuizaseră căile de recurs interne în ceea ce privește plângerile în temeiul art. 6 § 1 din Convenție. În speță, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție atât în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului egalității armelor, cât și presupusa ingerință a legiuitorului în soluționarea disputei.

L'Erablere asbl împotriva Belgiei

24 februarie 2009

Reclamanta, asociație fără scop lucrativ care milita pentru protecția mediului, se plâneau de faptul că fusese acordat un certificat de urbanism prin care o groapă de gunoi era extinsă. Plângerea nu a fost admisă de *Conseil d'État* din motive procedurale, întrucât a constatat că nu includea o expunere a faptelor care să explice contextul disputei. Asociația reclamantă susținea că decizia privind inadmisibilitatea pronunțată de *Conseil d'État* a constituit o încălcare a dreptului de acces la o instanță. Curtea a reamintit că, pentru ca art. 6 din Convenție să fie aplicabil, trebuie să existe un litigiu care să aibă o legătură suficientă cu dreptul civil și că, pentru a evita cererile care se referă la simpla existență a unei legi sau a unei hotărâri judecătorești care afectează părți terțe, Curtea nu admite o *actio popularis*. Cu toate acestea, a hotărât anterior că acest articol era aplicabil într-o acțiune formulată de o asociație care, deși era de interes general, apăra totodată și interesul specific al membrilor săi. În speță, a

considerat că sporirea capacității de colectare a gropii de gunoi putea afecta în mod direct viața privată a membrilor asociației reclamante, și a subliniat că scopul asociației se limita la protecția mediului în regiunea Marche-Nassogne (provincia Luxemburg). În consecință, Curtea a constatat că acțiunea formulată de asociația reclamantă nu putea fi considerată o *actio popularis* și a hotărât că **art. 6** din Convenție era așadar **aplicabil**. În speță, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1**, constatând că limitarea dreptului de acces la o instanță impusă asociației reclamante a fost disproporționată în raport cu cerințele legate de securitatea juridică și de buna administrare a justiției.

Howald Moor și alții împotriva Elveției

11 martie 2014

Această cauză privea un lucrător care a fost diagnosticat în mai 2004 cu mezoteliom pleural malign (o tumoră malignă extrem de agresivă) cauzată de expunerea la azbest în timpul muncii, între anii '60 și '70. Acesta a decedat în 2005. Reclamantele, soția sa și cele două fiice ale sale, se plâneau în principal că le-a fost încălcat dreptul de acces la o instanță, întrucât instanțele elvețiene le-au respins cererile de despăgubire formulate împotriva angajatorului defunctului și a autorităților naționale, pe motiv că s-au prescris.

Având în vedere circumstanțele excepționale ale cauzei, Curtea a considerat că aplicarea termenelor de prescripție a restricționat accesul reclamantelor la o instanță, **cu încălcarea art. 6 § 1** din Convenție. Deși avea convingerea că norma juridică privind termenele de prescripție urmărea un scop legitim, și anume securitatea juridică, a observat, totuși, că aplicarea sistematică a normei în cazul persoanelor care suferă de boli care nu au putut fi diagnosticate decât abia după mai mulți ani de la apariția evenimentelor declanșatoare priva respectivele persoane de posibilitatea să își susțină drepturile în fața instanțelor. Prin urmare, Curtea a considerat că, în cazul în care se dovedește științific că o persoană nu a putut să știe că suferă de o anumită boală, acest fapt trebuie să fie luat în considerare la calcularea termenului de prescripție.

Karin Andersson și alții împotriva Suediei

25 septembrie 2014

Reclamanții erau toți proprietari de terenuri aflate în apropiere de Umeå, în nordul Suediei. În iunie 2003, guvernul suedez a emis o decizie prin care autoriza construirea unei căi ferate cu o lungime de 10 km pe proprietatea sau în vecinătatea proprietăților lor. Reclamanții se plâneau în special că li s-au respins cererile de revizuire juridică completă a deciziei guvernului de a autoriza construirea căii ferate în cauză. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând că reclamanții nu au avut posibilitatea, în niciun moment al procedurilor interne, să obțină o revizuire juridică completă a deciziilor autorităților, inclusiv cu privire la întrebarea dacă locația căii ferate le-a încălcat drepturile lor de proprietari. Astfel, fără a ține seama de faptul că reclamanții au fost acceptați drept părți în fața Curții Supreme Administrative în 2008, aceștia nu au avut acces la o instanță pentru a le fi stabilite drepturile civile în cauză.

Cerere pendinte

Stichting Landgoed Steenberg en alții împotriva Țărilor de Jos (nr. 19732/17)

Cerere comunicată guvernului din Țările de Jos la 22 noiembrie 2017

Neexecutarea unor hotărâri judecătorești definitive

Kvrtatos împotriva Greciei

22 mai 2003

A se vedea *infra*, la „Dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului (art. 8 din Convenție)”.

Apanasewicz împotriva Poloniei

3 mai 2011

În 1988, proprietarul unui lot de teren adiacent celui al reclamantei a construit o fabrică de producție de betoane fără a avea autorizație de construcție. A devenit imediat operațională și s-a extins treptat. În 1989, reclamanta a formulat o acțiune pentru a pune capăt daunelor de mediu pe care pretindea că le-a suferit (poluare, diverse probleme de sănătate, recolte necomestibile etc.). În 2001, o instanță civilă a dispus închiderea fabricii. În ciuda existenței a două seturi de proceduri executorii – una civilă, cealaltă administrativă – fabrica nu fusese încă închisă la momentul hotărârii pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Reclamanta se plâneau în special de faptul că nu a fost pusă în executare hotărârea din 2001 care dispunea închiderea fabricii de către proprietarul acesteia.

Curtea a constatat o **încălcare a art. 6 § 1** din Convenție. A hotărât că, având în vedere în special durata totală a procedurilor, lipsa de diligență din partea autorităților și folosirea insuficientă de către acestea din urmă a măsurilor coercitive pe care le aveau la dispoziție, reclamanta nu a beneficiat de o protecție judiciară efectivă. Autoritățile poloneze ar fi privat, în speță, de orice efect util prevederile art. 6 § 1. În continuare, a examinat în ce măsură se achitaseră autoritățile poloneze de obligația de a proteja dreptul reclamantei la respectarea vieții private și de familie împotriva ingerințelor cauzate de activitatea vecinului său, constatând că, deși autoritățile luaseră anumite măsuri în acest sens (în esență la inițiativa reclamantei), măsurile rămăseseră în totalitate ineficiente. Prin urmare, a constatat, de asemenea, o **încălcare a art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului) din Convenție.

Bursa Barosu Baskanlığı și alții împotriva Turciei

19 iunie 2012

Reclamanții (Baroul Bursa și Asociația pentru Protecția Naturii și Mediului, împreună cu alte 21 persoane fizice) se plâneau de neexecutarea a numeroase decizii judecătorești de anulare a deciziilor administrative care autorizaseră construirea și exploatarea unei uzine de amidon pe un teren agricol situat în Orhangazi (district al provinciei Bursa) de către o companie americană (Cargill) și de durata procedurilor.

În primul rând, Curtea a observat că cererea era admisibilă numai în privința a șase dintre reclamanți, respectiv cei care participaseră activ la procedurile interne prin care încercau să obțină anularea deciziilor administrative în litigiu și, prin urmare, puteau pretinde că sunt victime, în sensul art. 34 (dreptul la o cerere individuală) din Convenție, ale presupuselor încălcări ale Convenției. În privința acestor șase reclamanți, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, constatând în special că, neadoptând, timp de câțiva ani, măsurile necesare pentru se conforma unei serii de decizii judecătorești definitive și executorii, autoritățile naționale îi privaseră de o protecție judiciară efectivă. În continuare, Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** în privința celorlalți reclamanți.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului (art. 8 din Convenție)

Construirea unui baraj care pune în pericol un sit arheologic

Ahunbay și alții împotriva Turciei

29 ianuarie 2019 (decizie privind admisibilitatea)

În această cauză, cinci reclamanți se plâneau că proiectul de construire a barajului Ilisu pune în pericol situl arheologic de la Hasankeyf, locație de a interes arheologic și cultura care datează de peste 12 000 de ani.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** pentru incompatibilitate *rationae materiae* cu prevederile Convenției [art. 35 § 3 (a) și § 4]. A observat în special că la momentul faptelor nu exista un consens european, nici măcar o tendință între statele membre ale Consiliului Europei, care să facă posibil să se deducă din dispozițiile Convenției că există un drept individual universal de a proteja o parte sau o alta din patrimoniul cultural, astfel cum se solicita în cerere.

Riscurile de mediu și accesul la informații

Guerra și alții împotriva Italiei

19 februarie 1998

Toți reclamanții locuiau la aproximativ un kilometru de o fabrică producătoare de îngrășăminte chimice. Accidente cauzate de funcționarea defectuoasă avuseseră deja loc în trecut, unul dintre cele mai grave în 1976, când turnul de epurare a gazelor de sinteză a amoniacului a explodat, provocând scurgerea a mai multor tone de carbonat de potasiu și bicarbonat de sodiu, cu conținut de trioxid de arsen. O sută cincizeci de persoane au fost spitalizate cu intoxicație acută cu arsenic. Reclamanții susțineau în special că lipsa unor măsuri practice, mai ales pentru a reduce nivelurile de poluare și pericolele de accidente majore rezultate din funcționarea fabricii, le încălcaseră dreptul la respectarea vieții și a integrității fizice. De asemenea, se plâneau că lipsa informării din partea autorităților competente cu privire la pericolele și procedurile care trebuie urmate în caz de accident major le încălcaseră dreptul la libertatea de informare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că statul italian nu își îndeplinise obligația de a garanta dreptul reclamanților la respectarea vieții lor private și de familie. A reamintit în special că poluarea gravă a mediului poate să afecteze bunăstarea persoanelor și să le împiedice să

se bucură de domiciliile lor, astfel încât să le afecteze negativ viața privată și de familie. În cauză, reclamantul a fost nevoit să aștepte, până în momentul în care producția de îngrășăminte a încetat, în 1994, pentru a obține informații esențiale care le-ar fi permis să evalueze riscurile pe care ei și familiile lor le-ar fi putut întâmpina dacă ar fi continuat să locuiască într-un oraș deosebit de expus la pericol, în cazul unui accident produs la fabrică. Având în vedere concluzia sa potrivit căreia a fost încălcat art. 8, Curtea a constatat că nu mai era necesar să examineze cazul și în temeiul art. 2 (dreptul la viață) din Convenție.

McGinley și Egan împotriva Regatului Unit

9 iunie 1998

Între 1952 și 1967, Regatul Unit a efectuat o serie de teste atmosferice cu arme nucleare în Oceanul Pacific și Maralinga, Australia, care au implicat peste 20 000 de militari. Testele au inclus șase detonări, în Insula Christmas, Oceanul Pacific, de arme mult mai puternice decât cele lansate la Hiroshima și Nagasaki. Reclamantul era soldat care fusese amândoi prezenți pe Insula Christmas în perioada respectivă. Aceștia se plâneau în special de faptul că le fusese blocat accesul la documentele care i-ar fi ajutat să afle dacă exista vreo legătură între problemele lor de sănătate și expunerea la radiații.

Curtea a observat în special că, atunci când un guvern se angajează în activități periculoase, care pot avea consecințe negative ascunse asupra sănătății celor implicați în asemenea activități, respectarea vieții private și de familie în temeiul art. 8 din Convenție impune să fie stabilită o procedură efectivă și accesibilă care să permită persoanelor respective să caute toate informațiile relevante și adecvate. În speță, Curtea a observat că Regatul Unit prevăzuse o procedură care ar fi permis reclamantilor să aibă acces la documentele solicitate referitoare la afirmația ministrului Apărării potrivit căreia nu fusese niciodată expus în mod periculos la radiații, și că nu îi fusese prezentată nicio dovadă care să sugereze că această procedură nu ar fi fost una eficace în ceea ce privește asigurarea divulgării documentelor solicitate. Or, niciunul dintre reclamanți nu a ales să recurgă la această procedură sau, potrivit probelor prezentate Curții, să solicite autorităților competente, în orice alt moment, să prezinte documentele în cauză. În aceste circumstanțe, Curtea a constatat că Regatul Unit își îndeplinise obligația pozitivă care îi revenea în temeiul art. 8 în ceea ce îi privește pe reclamanți. Prin urmare, a hotărât că **nu a fost încălcată** această dispoziție. În continuare, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, în ceea ce privește capătul de cerere al reclamantilor potrivit căruia li se refuzase accesul efectiv la o instanță.

Roche împotriva Regatului Unit

19 octombrie 2005 (Marea Cameră)

Reclamantul fost lăsat la vatră din armata britanică spre sfârșitul anilor '60. În anii '80 acesta a început să sufere de hipertensiune arterială și ulterior a suferit de hipertensiune, bronșită și astm bronșic. A fost declarat invalid și susținea că problemele sale de sănătate au fost rezultatul participării sale la teste cu gaz muștar și gaz neurotoxic desfășurate sub auspiciile forțelor armate britanice la baza militară Down Porton (Anglia), în anii '60. Reclamantul se plâneau în special că nu a avut acces la toate informațiile relevante și adecvate care să-i permită să evalueze eventualele riscuri la care a fost expus pe durata participării sale la teste respective.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că, date fiind circumstanțele generale, Regatul Unit nu și-a respectat obligația pozitivă de a oferi o procedură efectivă și accesibilă care să-i permită reclamantului să aibă acces la toate informațiile relevante și adecvate, care să-i permită acestuia să evalueze eventualele riscuri la care a fost expus pe durata participării sale la teste. Curtea a observat în special că o persoană precum reclamantul, care a încercat în mod constant să obțină aceste dezvăluiri fără a declanșa un litigiu, nu ar fi trebuit să fie forțată să declanșeze un litigiu pentru a-i fi dezvăluite informațiile. În plus, au fost demarate servicii de informare și studii de sănătate abia la aproximativ 10 ani după ce reclamantul a început să caute dosarele și după ce a depus cererea în fața Curții. În cauză, Curtea a hotărât că **nu a existat nicio încălcare a art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, **nicio încălcare a art. 1** (protecția proprietății) din **Protocolul nr. 1** la Convenție, **nicio încălcare a art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1, nicio încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, **coroborat cu art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1, și nicio încălcare a art. 10** (libertatea de exprimare) din Convenție.

Vilnes și alții împotriva Norvegiei

5 decembrie 2013

Această cauză privea plângeri formulate de foști scafandri potrivit cărora au fost afectați de invaliditate ca urmare a scufundărilor pe care le efectuaseră în Marea Nordului pentru companiile petroliere în cursul perioadei de pionierat de explorare a petrolului (din 1965 până în 1990). Toți reclamantul se

plângeau că Norvegia nu a luat măsuri adecvate pentru a le proteja sănătatea și viața scafandrilor de adâncime atunci când lucrau în Marea Nordului și, în ceea ce îi privește pe cei trei reclamânți, la instalațiile de testare. Aceștia mai susțineau că statul nu le-a oferit informații adecvate cu privire la riscurile implicate atât în ce privește scufundarea la mare adâncime, cât și scufundările de testare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, pe motiv că autoritățile norvegiene nu s-au asigurat ca reclamânții să primească informații esențiale care să le permită să evalueze riscurile pentru sănătatea și viața lor rezultate din utilizarea de table de decompresie rapidă. Având în vedere rolul autorităților în autorizarea operațiunilor de scufundare și protejarea siguranței scafandrilor, precum și incertitudinea și lipsa de consens științific la momentul faptelor în ceea ce privește efectele pe termen lung ale bolii de decompresie, Curtea a constatat în special că s-ar fi impus o abordare foarte prudentă. Ar fi fost rezonabil ca autoritățile să ia măsuri de precauție ca să se asigure că societățile comerciale sunt pe deplin transparente în ceea ce privește tabelele de scufundări și că scafandrii primesc informații despre diferențele dintre table și în ceea ce privește preocupările lor legate de siguranță și sănătate, pentru a putea să evalueze riscurile și să-și dea consimțământul în cunoștință de cauză. Faptul că aceste măsuri nu au fost luate a însemnat că Norvegia nu și-a îndeplinit obligația de a asigura dreptul reclamânților la respectarea vieții lor private. Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) sau **art. 8** din Convenție în ceea ce privește restul capetelor de cerere ale reclamânților cu privire la faptul că autoritățile să se asigure că sănătatea și viața nu le sunt puse în pericol, și că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

Brincat și alții împotriva Maltei

24 iulie 2014

Această cauză privea muncitorii de la un șantier de reparații navale care fuseseră expuși la azbest mai multe decenii, începând cu anii '50 până la începutul anului 2000, ceea ce i-a făcut să sufere de diferite boli specifice expunerii la azbest. Reclamânții se plângeau în special de faptul că rudele lor (între care și ruda decedată a acestora) fuseseră expuse la azbest și că guvernul maltez nu le protejase împotriva consecințelor letale ale acestuia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, în ceea ce privește reclamânții a căror rudă decedase, și că **a fost încălcat art. 8** din Convenție în ceea ce privește restul reclamânților. A constatat în special că, având în vedere gravitatea amenințării reprezentate de azbest, și în ciuda marjei de manevră („marjă de apreciere”) acordată statelor pentru a decide modul de gestionare a acestor riscuri, guvernul maltez nu își îndeplinesc obligațiile pozitive care îi reveneau în temeiul Convenției, de a legifera sau de a lua alte măsuri practice pentru a se asigura că reclamânții sunt protejați în mod adecvat și informați cu privire la riscul pentru sănătatea și viața acestora. Într-adevăr, cel puțin de la începutul anilor '70, guvernul maltez a fost sau ar fi trebuit să fie conștient că lucrătorii navali ar putea avea de suferit de pe urma consecințelor cauzate de expunerea la azbest și totuși, abia în 2003, a adoptat măsuri pozitive pentru a contracara acest risc.

Linii electrice de înaltă tensiune

Calancea și alții împotriva Republicii Moldova

6 februarie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză privește prezența unei linii electrice de înaltă tensiune care traversează terenurile reclamânților, un cuplu căsătorit și vecina acestora.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. A considerat în special că nu s-a demonstrat că puterea câmpului electromagnetic creat de linia de înaltă tensiune a atins un nivel de natură capabil să aibă un efect nociv asupra sferei private și de familie a reclamânților. A hotărât că, în această cauză, pragul minim de gravitate necesar pentru a constata o încălcare a art. 8 din Convenție nu a fost atins.

Poluare industrială

Lopez Ostra împotriva Spaniei

9 decembrie 1994

Reclamanta locuia într-un oraș cu o concentrație masivă de fabrici din industria pielăriei. Aceasta se plângea în special de inactivitatea autorităților municipale în ceea ce privește neplăcerile (mirosuri, zgomot și fumuri poluante) cauzate de o stație de tratare a deșeurilor situată la câțiva metri de locuința sa. Aceasta imputa autorităților spaniole responsabilitatea situației, susținând că au adoptat o atitudine pasivă. Reclamanta susținea, de asemenea, că aceste aspecte erau de o asemenea gravitate și că îi cauzaseră atât de multă suferință încât puteau în mod rezonabil să fie considerate ca reprezentând

tratamente degradante.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că statul spaniol nu a reușit să păstreze un echilibru just între interesul legat de bunăstarea economică a orașului – de a avea o stație de tratare a deșeurilor – și cel al reclamantei de a beneficia efectiv de dreptul său la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului. Curtea a observat în special că reclamanta și familia acesteia fuseseră obligate să suporte neplăcerile cauzate de stația respectivă pentru o perioadă de peste trei ani, înainte de a-și schimba domiciliul, cu toate inconvenientele inerente. S-au mutat numai atunci când a devenit evident că situația ar putea continua pe o perioadă nedeterminată și în momentul în care pediatrul fiicei reclamantei i-a recomandat să facă astfel. În aceste condiții, oferta municipalității nu putea oferi o despăgubire completă pentru neplăcerile și inconvenientele la care fuseseră forțate să facă față. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că, desigur, condițiile în care reclamanta și familia sa locuiseră timp de mai mulți ani fuseseră foarte dificile, dar nu constituiau tratamente degradante.

A se vedea de asemenea: [Băcilă împotriva României](#), hotărâre din 30 martie 2010.

Taskın și alții împotriva Turciei

10 noiembrie 2004

Această cauză privea acordarea unor autorizații pentru exploatarea unei mine de aur în Ovacık, districtul Bergama (Izmir). Reclamantii locuiau în Bergama sau în satele învecinate. Aceștia susțineau în special că atât emiterea de către autoritățile naționale a unei autorizații de a exploata o mină de aur utilizând procesul de cianurare, cât și procesul decizional aferent le încălcaseră drepturile care le reveneau în temeiul art. 8 din Convenție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Turcia nu își îndeplinise obligația de a garanta dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private și de familie. Curtea a observat în special că decizia autorităților de a emite o autorizație de exploatare pentru mina de aur în mai 1997 fusese anulată de Curtea Administrativă Supremă, care, după cântărirea intereselor concurente în cauză, și-a întemeiat decizia pe faptul că reclamantii beneficiau efectiv de dreptul la viață și de dreptul la un mediu sănătos și a concluzionat că autorizația nu servea interesului public. Cu toate acestea, nu s-a dispus închiderea minei de aur până în februarie 1998, cu alte cuvinte, la zece luni de la pronunțarea hotărârii și la patru luni după ce fusese comunicată autorităților. În plus, fără a ține seama de garanțiile procedurale acordate de legislația turcă și de aplicarea acestor garanții prin hotărâri judecătorești, Consiliul de Miniștri, printr-o decizie din martie 2002, care nu a fost făcută publică, a autorizat continuarea producției la mina de aur, care începuse deja să funcționeze în aprilie 2001. Curtea a constatat că, procedând astfel, autoritățile au privat de orice efect util garanțiile procedurale pe care le aveau la dispoziție reclamantii. În această cauză, Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție.

A se vedea de asemenea: [Öçkan și alții împotriva Turciei](#), hotărâre din 28 martie 2006; [Lemke împotriva Turciei](#), hotărâre din 5 iunie 2007.

Fadeyeva împotriva Rusiei

9 iunie 2005

Reclamanta locuia într-un centru siderurgic important situat la aproximativ 300 km nord-est de Moscova. Aceasta se plângea în special că exploatarea unei oțelării în apropierea locuinței sale i-a pus în pericol sănătatea și bunăstarea.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Rusia nu a păstrat un echilibru just între interesele comunității și cel al reclamantei de a beneficia efectiv de dreptul său la respectarea domiciliului și a vieții sale private. Curtea a observat în special că autoritățile ruse au autorizat exploatarea unei întreprinderi poluante în mijlocul unui oraș dens populat. Întrucât emisiile toxice provenite de la întreprinderea în cauză au depășit limitele de siguranță stabilite de legislația internă și ar fi putut pune în pericol sănătatea celor care locuiau în vecinătate, autoritățile au stabilit că nu ar trebui să existe locuințe pe teritoriul din jurul oțelăriei. Aceste măsuri legislative nu au fost, însă, puse în practică. S-ar merge prea departe, a observat Curtea, dacă s-ar afirma că statul sau întreprinderea poluantă aveau obligația să-i pună la dispoziție reclamantei o locuință și, în orice caz, nu era rolul Curții să impună măsuri precise care trebuie adoptate de statele contractante pentru a-și respecta obligațiile pozitive care le revin în temeiul art. 8 din Convenție. Totuși, în cazul reclamantei, statul nu a oferit reclamantei nicio soluție efectivă pentru a o sprijini să se mute din zona periculoasă. În plus, deși întreprinderea poluantă în litigiu funcționa cu încălcarea standardelor de mediu interne, nu există informații că statul a planificat sau aplicat măsuri efective care să ia în considerare interesele populației locale, afectate de poluare, și care să fie de natură să reducă poluarea industrială la niveluri acceptabile.

Fișă tematică –Mediul și Convenția europeană a drepturilor omului

A se vedea de asemenea: [Ledvayeva și alții împotriva Rusiei](#), hotărâre din 26 octombrie 2006.

[Giacomelli împotriva Italiei](#)

2 noiembrie 2006

Începând din anul 1950, reclamanta locuise într-o casă situată la 30 de metri de o uzină pentru depozitarea și tratarea specială a „deșeurilor speciale” clasificate fie ca fiind periculoase, fie ca nepericuloase, care a început să funcționeze în 1982. Societatea care exploata uzina a obținut ulterior autorizația de a crește cantitatea de deșeuri care erau procesate și să efectueze „detoxifierea” deșeurilor periculoase, proces care implică utilizarea de produse chimice pentru tratarea deșeurilor industriale speciale. Reclamanta se plângea că zgomotul permanent și emisiile nocive provenite de la uzină reprezentau o amenințare gravă pentru mediul său și un risc permanent pentru sănătatea sa și a domiciliului.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Italia nu a reușit găsirea unui echilibru just între interesul comunității de a dispune de o uzină pentru tratarea deșeurilor industriale toxice și cel al reclamantei de a beneficia efectiv de dreptul său la respectarea domiciliului și a vieții private și de familie. A observat în special că societății care exploata uzina nu i se solicitase să efectueze o evaluare prealabilă a impactului asupra mediului (environmental-impact assessment, „EIA”) până în anul 1996, la 7 ani de la începerea activităților sale care implicau detoxifierea deșeurilor industriale. În plus, în cadrul procedurii EIM, Ministerul Mediului a constatat în două rânduri că funcționarea uzinei era incompatibilă cu reglementările de mediu, din cauza situației geografice neadecvate, și că exista un risc specific pentru sănătatea locuitorilor din zonă. Prin urmare, chiar presupunând că, în urma decretului EIM emis de Ministerul Mediului în 2004 – în care ministerul dăduse un aviz în favoarea continuării activității de la uzina societății cu condiția ca aceasta să respecte cerințele prevăzute de Consiliul regional în vederea îmbunătățirii condițiilor de funcționare și monitorizare, măsurile necesare fiind luate pentru a proteja drepturile reclamantei, rămâne faptul că, timp de mai mulți ani, dreptul său la respectarea domiciliului fusese grav afectat de activitățile periculoase efectuate în uzina construită la 30 de metri de locuința sa.

[Tătar împotriva României](#)

27 ianuarie 2009

Reclamantii, tată și fiu, susțineau în special că procesul tehnologic (care implica utilizarea de cianură de sodiu în aer liber) utilizat de o întreprindere în activitatea de minerit aurifer le puneau viețile în pericol. O parte din activitatea societății era situată în vecinătatea locuinței reclamantilor. În ianuarie 2000, în zona respectivă s-a produs un accident de mediu. Un studiu al Organizației Națiunilor Unite a raportat că digul unui iaz de decantare s-a prăbușit, fiind deversată aproximativ 100.000 m³ de apă poluată cu cianuri în mediul înconjurător. Reclamantii se plângeau, de asemenea, de lipsa de acțiune din partea autorităților în ceea ce privește numeroasele plângeri depuse de primul reclamant despre riscurile la adresa mediului, a vieții lor și a sănătății fiului său, care suferea de astm.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că autoritățile române nu și-au îndeplinit obligația lor de a evalua, la un nivel satisfăcător, riscurile pe care activitatea societății care exploata mina le putea implica, și de a lua măsuri adecvate pentru a proteja drepturile persoanelor în cauză la respectarea vieții private și a domiciliului și, în termeni mai generali, dreptul lor de a se bucura de un mediu sănătos și protejat. În această cauză Curtea a reamintit în special că poluarea poate constitui o ingerință în viața privată și de familie a unei persoane afectându-i bunăstarea acesteia și că statul are datoria de a asigura protecția cetățenilor săi reglementând autorizarea, înființarea, exploatarea, siguranța și monitorizarea activităților industriale, în special a activităților care sunt periculoase pentru mediu și sănătatea umană. A observat, de asemenea, că, având în vedere ceea ce era cunoscut până la acel moment despre subiect, reclamantii nu reușiseră să probeze existența unei legături de cauzalitate între expunerea la cianură de sodiu și afecțiunea astmatică. A observat, totuși, că societatea respectivă și-a continuat operațiunile industriale după accidentul din ianuarie 2000, cu încălcarea principiului precauției, potrivit căruia absența certitudinii cu privire la stadiul actual al cunoștințelor științifice și tehnice nu poate justifica nicio întârziere din partea statului în adoptarea unor măsuri efective și proporționale. De asemenea, Curtea a subliniat că autoritățile aveau obligația să asigure accesul publicului la concluziile anchetelor și studiilor, reiterând faptul că statul are datoria de a garanta dreptul publicului de a participa la procesul decizional în ceea ce privește aspectele de mediu.

[Dubetska și alții împotriva Ucrainei](#)

10 februarie 2011

În această cauză, reclamantii se plângeau că sănătatea lor a avut de suferit și că domiciliile lor și mediul au fost afectate ca urmare a exploatarei, în apropierea domiciliilor lor, a unei mine de cărbune aflate în proprietatea statului. Susțineau, de asemenea, că autoritățile ucrainene nu au făcut nimic pentru

remediarea situației.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție. A observat în special că autoritățile ucrainene fuseseră conștiente de efectele negative ale minei și fabricii asupra mediului, dar nici nu i-au relocat pe reclamanți, nici nu au identificat o soluție diferită pentru a diminua poluarea până la niveluri care să nu fie dăunătoare pentru persoanele care trăiau în vecinătatea instalațiilor industriale. În plus, în pofida încercărilor de a-l sancționa pe directorul fabricii și de a dispune relocarea reclamanților, și fără a ține seama de faptul că a fost construit, până în 2009, un apeduct centralizat care să asigure aprovizionarea suficientă cu apă potabilă proaspătă a reclamanților, timp de 12 de ani, autoritățile nu identificaseră nicio soluție efectivă pentru situația reclamanților. Curtea a mai hotărât că, prin constatarea unei încălcări a art. 8 din Convenție, a stabilit că guvernul ucrainean avea obligația de a lua măsuri adecvate pentru a remedia situația reclamanților.

[Apanasewicz împotriva Poloniei](#)

3 mai 2011

A se vedea infra, la „Dreptul la viață (art. 6 din Convenție)”.

A se face comparația și deosebirea cu, de exemplu: [Koceniak împotriva Poloniei](#), decizie privind admisibilitatea din 17 iunie 2014.

[Cordella și alții împotriva Italiei](#)

24 ianuarie 2019

În această cauză, cei 180 de reclamanți – care locuiau sau locuiseră în orașul Taranto sau în zonele învecinate – se plâneau de efectele emisiilor toxice produse de uzina siderurgică Ilva din Taranto asupra mediului și asupra sănătății lor. Susțineau în special că statul nu a adoptat măsuri juridice și statutare pentru a le proteja sănătatea și mediul, și că nu le-a furnizat informații privind poluarea și riscurile asociate pentru sănătatea lor. Se plâneau, de asemenea, de lipsa de caracter efectiv a căilor de recurs interne.

Curtea a considerat că cei 19 reclamanți nu aveau statut de victime, întrucât nu locuiau într-unul dintre orașele clasificate ca fiind expuse unui risc ridicat de mediu (Taranto, Crispiano, Massafra, Montemesola și Statte) și nu demonstraseră că erau direct afectați de situația denunțată. În ceea ce îi privește pe ceilalți reclamanți, Curtea a hotărât că a existat o **încălcare a art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) și o **încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție. A constatat în special că prelungirea unei situații de poluare a mediului puna în pericol sănătatea reclamanților și, mai general, a întregii populații care locuia în zonele cu risc. A hotărât, de asemenea, că autoritățile naționale nu au luat toate măsurile necesare pentru a asigura protecția efectivă a dreptului reclamanților la respectarea vieții lor private. În sfârșit, Curtea a considerat că reclamanții nu au avut la dispoziție un recurs efectiv care să le permită să formuleze plângeri în fața autorităților naționale cu privire la imposibilitatea de a obține măsuri prin care se să asigure depoluarea zonelor în cauză. În continuare, în temeiul art. 46 (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, Curtea a reamintit că este de competența Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei să indice guvernului italian măsurile care trebuie adoptate pentru a asigura executarea hotărârii sale, specificând totodată că lucrările de decontaminare a uzinei și a regiunii afectate de poluarea mediului erau esențiale și urgente, și că trebuia ca planul de mediu aprobat de autoritățile naționale, care stabilea măsurile și acțiunile necesare pentru asigurarea protecției mediului și a sănătății pentru populație, să fie pus în aplicare cât mai rapid posibil.

Antene de telefonie mobilă

[Luginbühl împotriva Elveției](#)

17 ianuarie 2006 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta susținea că, fiind o persoană deosebit de sensibilă la emisiile cauzate de fenomenul de electrosmog, era victima unei atingeri aduse sănătății sale, cauzată de instalarea planificată, în locul unde aceasta locuia, a unei antene de telefonie mobilă.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Având în vedere în special marja de apreciere extinsă de care se bucură statul în astfel de chestiuni, și interesul în societatea modernă față de o rețea de telefonie mobilă integrală, a considerat că obligația de a lua măsuri suplimentare pentru a proteja drepturile reclamantei nu putea fi considerată rezonabilă sau adecvată. Curtea a constatat că autoritățile elvețiene păstrasera un echilibru just între interesele concurente. Autoritățile competente au făcut eforturi pentru a monitoriza evoluțiile științifice în materie și pentru a examina periodic pragurile aplicabile. În plus, întrucât legea privind protecția mediului federal prevedea că Consiliul Federal trebuie să țină cont de efectul emisiilor asupra categoriilor de persoane deosebit de sensibile, Curtea a observat că această bază legală permite, în cazul în care la un moment dat s-ar constata că antenele de telefonie

mobilă constituie într-adevăr un risc pentru sănătatea publică, să fie luate măsuri adecvate pentru a proteja în special persoanele cele mai vulnerabile la fenomenul de electrosmog.

Poluare fonică

Traficul aerian și zgomotul produs de aeronave

Powell și Rayner împotriva Regatului Unit

21 februarie 1990

Reclamanții, care locuiau în vecinătatea aeroportului Heathrow, considerau că nivelul de zgomot autorizat era inacceptabil și că măsurile urmate de guvern pentru a reduce la minimum zgomotul erau insuficiente.

Curtea a observat că, în fiecare caz, deși în grade diferite, calitatea vieții private a reclamanților și posibilitatea de a se bucura de dotările locuinței fuseseră afectate negativ de zgomotul produs de aeronavele de pe aeroportul Heathrow. Totodată, a subliniat însă că existența unor mari aeroporturi internaționale, chiar și în zone urbane dens populate, și creșterea utilizării de aeronave cu reacție a devenit necesară în interesul bunăstării economice a unei țări. Autoritățile responsabile introduseseră o serie de măsuri pentru a controla, reduce și compensa zgomotul produs de aeronave pe și în jurul aeroportului Heathrow. În cazul reclamanților, Curtea a constatat că nu se putea afirma, dincolo de orice îndoială, că guvernul Regatului Unit și-a depășit marja de apreciere acordată acestuia sau că a afectat echilibrul just care trebuie păstrat în temeiul art. 8 din Convenție. Prin urmare, a hotărât că nu a existat **nicio încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție **cu privire la pretențiile** fiecăruia dintre reclamanți **în temeiul art. 8**, întrucât nu exista o pretenție întemeiată în legătură cu o încălcare a art. 8, și nici nu se stabilise vreun drept la o măsură reparatorie în temeiul art. 13 în privința niciunui dintre reclamanți.

Hatton și alții împotriva Regatului Unit

8 iulie 2003 (Marea Cameră)

Reclamanții, care locuiau sau locuiseră toți în vecinătatea aeroportului Heathrow, susțineau că politica guvernului Regatului Unit în ceea ce privește zborurile de noapte pe aeroportul Heathrow a condus la o încălcare a drepturilor lor în temeiul art. 8 din Convenție. Susțineau în special că starea lor de sănătate a avut de suferit ca urmare a întreruperii periodice a somnului cauzate de zborurile de noapte. De asemenea, susțineau că nu au dispus de căi de recurs interne efective pentru această plângere.

În cauză, Curtea a observat că responsabilitatea statului în cauzele în materie de mediu poate rezulta și din faptul că nu a reglementat activitatea din sectorul privat într-un mod adecvat prin care să asigure respectarea drepturilor consacrate de art. 8 din Convenție. Cu toate acestea, pornind de la abordarea Camerei¹, Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând în special că Regatul Unit nu își depășise marja de apreciere nepăstrând un echilibru just între dreptul persoanelor afectate de aceste reglementări de a le fi respectată viața privată și domiciliul și interesele concurente ale altora și ale comunității, în ansamblu. Deși Curtea nu a putut ajunge la o concluzie cu privire la măsura în care politicile din 1993 privind zborurile de noapte pe aeroportul Heathrow au condus într-adevăr la o creștere a nivelului zgomotului pe timp de noapte, a constatat că exista un interes economic în menținerea unui serviciu complet de zboruri de noapte, că numai un mic procent de persoane aveau de suferit din cauza zgomotului, că prețurile locuințelor nu scăzuse și că reclamanții se putea muta în altă parte fără a suferi pierderi financiare. În continuare, în ceea ce privește problema dacă reclamanții au dispus de căi de atac interne care să le permită să se prevaleze de drepturile din Convenție, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție. Într-adevăr, era clar că sfera revizuirii de către instanțele interne se limitase la momentul faptelor la a examina dacă autoritățile au acționat în mod ilegal sau vădit nerezonabil, (concepte de drept public englez) și că, înainte de intrarea în vigoare a legii privind drepturile omului din 1998, instanțele nu fuseseră în măsură să examineze dacă pretinsa creștere a numărului zborurilor de noapte reprezenta o limitare justificabilă a dreptului la respectarea vieții private și de familie sau a domiciliului persoanelor care locuiau în vecinătatea aeroportului Heathrow.

Flamenbaum și alții împotriva Franței

13 decembrie 2012

Reclamanții erau proprietari sau coproprietari ai unor locuințe situate în pădurea Saint-Gatien sau în

¹ Hatton și alții împotriva Regatului Unit, hotărârea (Cameră) din 2 octombrie 2001. La 19 decembrie 2001, guvernul Regatului Unit a solicitat, în conformitate cu art. 43 (retrimiteră în fața Marii Camere) din Convenție, ca această cauză să fie retrimisă Marii Camere. Completul Marii Camere a acceptat cererea la 27 martie 2002.

Fișă tematică –Mediul și Convenția europeană a drepturilor omului

vecinătatea acesteia, care se află aproape de stațiunile balneare de pe coasta Normandiei și este clasificată drept zonă naturală care prezintă interes deosebit în ceea ce privește ecologia, fauna și flora. Casele erau toate situate la o distanță cuprinsă între 500 și 2 500 metri de pista principală a aeroportului Deauville. Aceștia se plâneau în special de zgomotul deranjant produs de extinderea pistei principale a aeroportului și de deficiențele din procesul decizional aferent. De asemenea, se plâneau de scăderea valorii de piață a proprietăților lor ca urmare a extinderii pistei, și de costurile pe care fuseseră obligați să le suporte.

Curtea a observat în special că instanțele interne recunoscuseră caracterul de interes public al proiectului și că guvernul francez stabilise un obiectiv legitim – bunăstarea economică a regiunii. În cauza reclamanților, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție. Având în vedere măsurile luate de autorități pentru a limita impactul zgomotului deranjant în cazul rezidenților, a constatat că acestea păstraseră un echilibru just între interesele concurente. În plus, nu a observat niciun viciu în procesul de luare a deciziilor. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, întrucât reclamanții nu au probat existența unei încălcări a dreptului lor la respectarea bunurilor.

Zgomot provocat de vecini

Moreno Gómez împotriva Spaniei

16 noiembrie 2004

Reclamanta se plânea de zgomot și de faptul că era deranjată în timpul nopții de cluburile de noapte din apropierea locuinței sale. Susținea că autoritățile spaniole erau responsabile și că poluarea sonoră rezultată constituia o încălcare a dreptului său la respectarea domiciliului.

Având în vedere volumul zgomotului, pe timp de noapte și dincolo de nivelurile permise, precum și faptul că au continuat pe parcursul unui anumit număr de ani, Curtea a constatat că a existat o încălcare a drepturilor protejate de art. 8 din Convenție. Deși consiliul local se folosise de competențele sale în materie pentru a adopta măsuri (cum ar fi o hotărâre privind nivelul zgomotelor și al vibrațiilor) care ar fi trebuit în principiu să fie fost adecvată, pentru a asigura respectarea drepturilor garantate, tolerase și, prin urmare, a contribuit la încălcarea repetată a normelor pe care consiliul însuși le stabilise în perioada în cauză. În aceste condiții, constatând că reclamanta a suferit o gravă încălcare a dreptului său la respectarea domiciliului întrucât autoritățile nu au luat măsuri pentru a rezolva problema zgomotelor produse pe timp de noapte, Curtea a hotărât că Spania nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a garanta dreptul acesteia la respectarea domiciliului și a vieții sale private, cu **încălcarea art. 8** din Convenție.

A se vedea de asemenea: **Cuenca Zarzoso împotriva Spaniei**, hotărâre din 16 ianuarie 2018.

Mileva și alții împotriva Bulgariei

25 noiembrie 2010

Această cauză privea zgomotul și neplăcerile cauzate de funcționarea unui club de calculatoare în clădirea în care locuiau reclamanții. Reclamanții se plâneau în special că autoritățile nu au făcut tot posibilul pentru a opri poluarea și zgomotul.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Bulgaria nu a abordat această chestiune cu atenția cuvenită și, prin urmare, nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a asigura respectarea dreptului reclamanților la domiciliu și la viața privată și de familie. În special, în ciuda faptului că au primit multe plângeri și fiind conștiente că respectivul club funcționa fără autorizația necesară, poliția și autoritățile municipale nu au luat măsuri pentru a proteja confortul reclamanților la domiciliile lor. De exemplu, deși autoritățile de control în construcții au interzis în iulie 2002 utilizarea apartamentului drept club de calculatoare, decizia lor nu a fost niciodată pusă în aplicare, parțial drept urmare a două hotărâri judecătorești de a suspenda executarea acesteia și a prelungirii excesive a procedurilor. În plus, abia în noiembrie 2003, aproximativ la doi ani și jumătate de când clubul începuse să funcționeze, municipalitatea a impus o condiție care impunea administratorilor clubului să permită accesul clienților în club prin ușa din spate. Această condiție a fost complet ignorată de club și reclamanții au afirmat că aceasta nu putea, în orice caz, fi îndeplinită, având în vedere configurația clădirii.

Zammit Maempel și alții împotriva Maltei

22 noiembrie 2011

Familia reclamantă susținea că emiterea de autorizații pentru spectacole de artificii, care aveau loc de două ori pe an, în fiecare an, în apropierea locuinței lor, le-a încălcat drepturile lor protejate în temeiul art. 8 din Convenție și le-a pus în pericol viața și proprietatea.

Curtea a observat că zgomotul produs de artificii afectase starea fizică și psihică a reclamanților care fuseseră expuși la acestea și, în consecință, dreptul lor la respectarea vieții private și a domiciliului fusese afectat suficient pentru ca plângerea să fie admisibilă în temeiul art. 8 din Convenție. A hotărât,

cu toate acestea, că **nu a fost încălcat art. 8** în cauza reclamanților. Curtea a observat în special că nivelul zgomotului ar fi putut afecta auzul a cel puțin unul dintre reclamanți. În același timp, nu existase un risc real și imediat pentru viața sau integritatea personală a reclamanților. Lansarea focurilor de artificii afectase, de asemenea, proprietatea reclamanților, deși prejudiciul fusese unul minim și reversibil. În plus, autoritățile malteze fuseseră conștiente de pericolele legate de focurile de artificii și pusese în aplicare un sistem prin care persoanele și bunurile să fie protejate într-o anumită măsură. În sfârșit, reclamanții cumpăraseră proprietatea fiind conștienți de situația pe care o denunțau.

Chis împotriva României

9 septembrie 2014 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul se plângea în special de ingerința în dreptul său la respectarea vieții private și de familie, în urma deschiderii unor baruri în clădirea în care locuia.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**, constatând că nu s-a stabilit că pragul minim de gravitate impus pentru a fi angajat art. 8 din Convenție a fost atins în speță. Chiar presupunând că pragul a fost atins, a observat că autoritățile române s-au achitat de obligația lor de a proteja dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie împotriva ingerințelor cauzate de funcționarea barurilor în clădirea în care locuia. Astfel, în urma reclamațiilor repetate ale reclamantului și ale asociației de proprietari, au fost efectuate măsurători tehnice ale nivelului de zgomot de către autoritatea municipală competentă și de către un laborator privat și, potrivit rezultatelor obținute, nivelul de zgomot nu afecta în mod semnificativ calitatea vieții locuitorilor clădirii.

A se vedea de asemenea: **Frankowski și alții împotriva Poloniei**, decizie din 20 septembrie 2011.

Zgomotul produs de traficul rutier

Deés împotriva Ungariei

9 noiembrie 2010

Această cauză privea neplăcerile cauzate unui rezident de traficul intens de pe strada sa, situată în apropierea unei autostrăzi care avea un punct cu taxă de trecere. Reclamantul se plângea că, din cauza zgomotului, poluării și a mirosurilor cauzate de traficul intens de pe stradă, locuința sa devenise aproape nelocuibilă. În continuare, se plângea că durata procedurilor judiciare pe care le-a introdus cu privire la această chestiune a fost excesivă.

În cazul reclamantului, autoritățile maghiare au fost invitate să realizeze un echilibru între interesele participanților la trafic și cele ale populației locale. Deși admitea complexitatea sarcinilor ce le revin autorităților în a gestiona aspectele legate de infrastructură care pot implica o perioadă considerabilă de timp și resurse, Curtea a considerat că măsurile adoptate de autorități s-au dovedit în mod constant a fi insuficiente, expunându-l pe reclamant la un zgomot excesiv deranjant pe o perioadă substanțială de timp și impunându-i o sarcină individuală disproporționată. Deși vibrațiile și zgomotul provocate de trafic nu fuseseră suficiente de substanțiale pentru a provoca daune locuinței reclamantului, zgomotul depășise, conform măsurătorilor experților, nivelul legal între 12% și 15%. A existat așadar un efect negativ grav și direct care a afectat strada pe care locuia reclamantul și l-a împiedicat să se bucure de domiciliul său. Prin urmare, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Ungaria nu își îndeplinise obligația pozitivă de a garanta dreptul reclamantului la respectarea domiciliului și a vieții sale private. Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție, din cauza duratei procedurii.

Grimkovskava împotriva Ucrainei

21 iulie 2011

Reclamanta se plângea în special de redirecționarea, în 1998, a unei autostrăzi prin strada sa, care avea lățimea de 6 metri și se afla într-o zonă rezidențială complet inadecvată pentru trafic intens. De asemenea, susținea că autoritățile municipale nu au asigurat o monitorizare regulată a străzii pentru a ține sub control poluarea și alte efecte nocive.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție. Luând act de faptul că gestionarea aspectelor legate de infrastructură reprezenta o sarcină dificilă care necesită timp și resurse considerabile din partea statelor membre și că guvernele nu pot fi considerate răspunzătoare doar pentru că autorizează traficul intens prin zone rezidențiale populate, a observat, în special, că guvernul ucrainean nu a efectuat un studiu de fezabilitate înainte de a transforma strada în discuție în autostradă, și nici nu au făcut suficiente eforturi pentru a atenua efectele dăunătoare ale autostrăzii. În plus, reclamanta nu ar fi avut nicio posibilitate semnificativă de a contesta în instanță politica de stat privind această autostradă, în măsura în care acțiunea sa civilă îi fusese respinsă cu o motivare insuficientă, instanțele respingându-i argumentele.

Turbine eoliene și parcuri eoliene

Fägerskiöld împotriva Suediei

26 februarie 2008 (decizie privind admisibilitatea)

În 1998, o turbină eoliană a fost ridicată la aproximativ 400 de metri de domiciliul reclamantilor. Reclamantii se plâneau în special că zgomotul continuu, pulsatoriu al turbinei eoliene și reflecțiile luminoase de la lamele rotorului constituia o ingerință în dreptul lor la respectarea bunurilor și făcea imposibil să se bucure de viața privată și de familie.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**. În ceea ce privește plângerea lor în temeiul art. 8 din Convenție, reclamantii nu furnizaseră Curții, sau autorităților naționale, certificate medicale pentru a susține că sănătatea lor fusese afectată în mod negativ de zgomot sau de reflecțiile luminoase. Prin urmare, nivelurile de zgomot și reflecțiile luminoase în discuție în această cauză nu au fost atât de grave încât să atingă pragul ridicat stabilit pentru cauzele legate de aspecte de mediu. Prin urmare, plângerea era în mod vădit nefondată.

A se vedea de asemenea, recent: **Vecbaštika și alții împotriva Letoniei**, decizie (Comitetul) privind admisibilitatea din 19 noiembrie 2019.

Poluare fonică industrială

Borvsiewicz împotriva Poloniei

1 iulie 2008

Reclamanta, care locuia într-o casă de tip duplex într-o zonă rezidențială, se plâneau că autoritățile nu i-au protejat locuința împotriva zgomotelor provenite de la un atelier de croitorie situat în casa alăturată. A formulat o acțiune împotriva vecinei sale prin care cerea să fie închis atelierul sau să fie luate măsuri pentru a fi redus nivelul zgomotului. Procedurile erau încă pendinte în fața unei instanțe administrative regionale.

Curtea a declarat **inadmisibilă** (vădit nefondată) plângerea reclamantei în temeiul art. 8 din Convenție, constatând că nu s-a stabilit că nivelul zgomotului reclamat a fost suficient de grav pentru a atinge pragul ridicat stabilit pentru cauzele legate de aspecte de mediu. În special, reclamanta nu a prezentat niciodată Curții rezultatele testelor de zgomot care ar fi permis măsurarea nivelurilor de zgomot din casa acesteia și să se stabilească dacă depășesc normele stabilite fie de dreptul intern, fie de standardele de mediu internaționale aplicabile. În plus, nu a prezentat niciun document care să demonstreze că sănătatea sa sau a familiei sale a fost afectată negativ de zgomote. În absența unor astfel de constatări, nu s-a putut stabili că autoritățile poloneze nu au luat măsuri rezonabile pentru a-i garanta drepturile sale în temeiul art. 8 din Convenție. În această cauză, Curtea a mai constatat o **încălcare** a dreptului reclamantei la un proces echitabil într-un termen rezonabil, în temeiul **art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție.

A se vedea de asemenea: **Leon și Agnieszka Kania împotriva Poloniei**, hotărâre din 21 iulie 2009.

Martinez Martinez și María Pino Manzano împotriva Spaniei

3 iulie 2012

Această cauză privea un cuplu care locuia în apropiere de o carieră de piatră activă. Reclamantii se plâneau în special de tulburări psihice produse de zgomotul de la cariera de piatră, și că nu au primit compensații pentru daunele provocate de zgomote și de praf.

Curtea a observat în special că reclamantii locuiau într-o zonă industrială care nu era destinată utilizării rezidențiale, așa cum arată diverse documente oficiale prezentate de guvernul spaniol. Instanțele interne au examinat cu atenție plângerile și au comandat un raport de expertiză care a constatat că nivelurile de zgomot și poluare erau egale sau puțin peste normă, dar erau tolerabile. În cauza reclamantilor, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție: având în vedere faptul că se stabiliseră într-o zonă în care clădirile rezidențiale erau interzise, și luând în considerare nivelurile de poluare înregistrate, a constatat că nu le-a fost încălcat dreptul la respectarea domiciliului sau a vieții lor de familie.

Trafic feroviar

Bor împotriva Ungariei

18 iunie 2013

Reclamantul, a cărui casă erau situată pe strada din fața gării, se plâneau în special de zgomotul extrem de deranjant cauzat de trenuri, odată ce motoarele cu aburi fuseseră înlocuite cu motoare diesel, în 1988, și de faptul că autoritățile nu au impus, în mod efectiv și în timp util, societății de căi ferate obligația de a ține sub control nivelul zgomotului. În special, chiar dacă reclamantul a inițiat în 1991 procedura prin care solicita ca societatea să creeze o barieră fonică, primele măsuri împotriva reducerii nivelului

zgomotului au fost efectiv implementate abia în 2010.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că Ungaria nu își îndeplinește obligația pozitivă de a garanta dreptul reclamantului la respectarea domiciliului. A subliniat în special că existența unui sistem de sancțiuni nu este suficientă, dacă acesta nu este aplicat efectiv și în timp util. În acest sens, Curtea a atras atenția asupra faptului că instanțele maghiare nu au stabilit niciun fel de măsuri executorii pentru a garanta că reclamantul nu va suferi nicio sarcină disproporționată individuală timp de aproximativ 16 ani. Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție, din cauza duratei procedurii.

Emisii de particule provenite de la vehicule cu motoare diesel

Greenpeace e.V. și alții împotriva Germaniei

12 mai 2009 (decizie privind admisibilitatea)

Sediul societății reclamante și domiciliile celor patru reclamânți se aflau în apropierea unor străzi și intersecții aglomerate din Hamburg. Aceștia se plâneau în special de refuzul autorităților germane de a lua măsuri specifice legate de aspecte de mediu pentru a reduce emisiile respirabile provenite de la vehicule cu motoare diesel.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. În special, nu s-a contestat în această cauză că statul german luase anumite măsuri pentru a limita emisiile provenite de la vehicule cu motoare diesel. În plus, alegerea mijloacelor în ceea ce privește modul de a aborda aspectele de mediu intră în marja de apreciere a statului, iar reclamânții nu au reușit să probeze că, refuzând să ia măsurile specifice pe care le-au solicitat, statul și-a depășit puterea de apreciere, nepăstrând un echilibru just între interesele persoanelor și cele ale comunității, în ansamblu.

Dezvoltare urbană

Kyrtatos împotriva Greciei

22 mai 2003

Reclamânții dețineau o proprietate în partea de sud-est a insulei grecești Tinos, inclusiv o mlaștină, situată pe coastă. Susțineau în special că dezvoltarea urbană a condus la distrugerea mediului fizic și le-a afectat negativ viața privată. De asemenea, se plâneau că autoritățile nu au executat deciziile Consiliului de Stat de anulare a două autorizații pentru construirea unor clădiri în apropierea proprietății lor.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție. Pe de o parte, nu a admis că ingerința în condițiile de viață a animalelor din mlaștină a constituit un atac la adresa vieții private sau de familie a reclamantilor. Presupunând chiar că mediul fusese afectat prin dezvoltarea urbană a zonei, reclamânții nu au probat că daunele provocate păsărilor și altor specii protejate care trăiau în mlaștină erau de natură să le afecteze în mod direct drepturile lor protejate temeiul art. 8. Pe de altă parte, Curtea a considerat că efectele negative rezultate din faptul că reclamânții se aflau în vecinătatea unei zone urbane care s-a dezvoltat (zgomote, iluminatul pe timpul nopții etc.) nu au atins un grad suficient de gravitate pentru a fi luate în considerare, în temeiul art. 8 din Convenție. Curtea a mai hotărât că, prin neexecutarea a două hotărâri judecătorești definitive pentru o perioadă de peste șapte ani, autoritățile elene au privat **art. 6 § 1** din Convenție de orice efect util și, în consecință, **a fost încălcată** această dispoziție. Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** din Convenție, pe motiv că autoritățile nu s-au pronunțat asupra plângerilor reclamantilor într-un termen rezonabil.

Colectarea deșeurilor, gestionarea, tratarea și eliminarea deșeurilor

Brândușe împotriva României

7 aprilie 2009

Reclamantul se plâneau în special de mirosurile deranjante produse de o fostă groapă de gunoi situată la aproximativ 20 de metri de penitenciarul în care se afla în detenție și care îi afecta calitatea vieții și starea de bine.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție pe motiv că autoritățile române nu au luat măsurile necesare pentru a rezolva problema mirosurilor care proveneau de la groapa de gunoi în cauză. Dosarul a arătat în special că groapa a fost efectiv funcțională din 1998 până în 2003, și că volumul tot mai mare de deșeuri acumulate dovedește că a fost utilizată ulterior de persoane private, întrucât autoritățile nu au luat măsuri pentru a asigura închiderea efectivă a locației. Cu toate acestea, în perioada respectivă, groapa de gunoi nu avea o autorizație corespunzătoare nici pentru funcționare, nici pentru a fi închisă. În plus, deși autoritățile aveau obligația să efectueze studii preliminare pentru a

măsura efectele poluării, abia după eveniment, în 2003, și după un incendiu violent produs în locație, au făcut acest lucru. Studiile au concluzionat că activitatea era incompatibilă cu cerințele de mediu, că era un nivel ridicat de poluare care depășea standardele stabilite și că persoanele care locuiau în apropiere era supuse la neplăceri majore cauzate de mirosurile deranjante.

Di Sarno și alții împotriva Italiei

10 ianuarie 2012

Această cauză privea starea de urgență (din 11 februarie 1994 până la 31 decembrie 2009) în ceea ce privește colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor în regiunea Campania din Italia, unde locuiau și/sau munceau reclamantii, inclusiv o perioadă de 5 luni în care deșeurile s-au acumulat pe străzi. Reclamantii se plâneau în special că, prin neluarea măsurilor necesare pentru a asigura buna funcționare a serviciului public de colectare a deșeurilor, precum și prin aplicarea unor politici legislative și administrative inadecvate, statul a cauzat daune grave mediului înconjurător din regiunea lor și le-a pus în pericol viața și sănătatea. De asemenea, criticau autoritățile pentru că nu au informat persoanele în cauză asupra riscurilor pe care le implicau faptul de a locui într-o zonă poluată.

Curtea a constatat că activitățile de colectare, tratare și eliminare a deșeurilor reprezentau activități periculoase; astfel, statul avea datoria să adopte măsuri rezonabile și adecvate, capabile să garanteze dreptul persoanelor în cauză la un mediu sănătos și protejat. În această cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție sub aspect material: chiar dacă s-ar considera că faza acută a crizei a durat doar 5 luni – de la sfârșitul lui 2007 până în mai 2008 – și în pofida marjei de apreciere lăsate statului italian, este cert că autoritățile italiene nu au fost capabile o perioadă îndelungată să asigure funcționarea corespunzătoare a serviciilor de colectare, tratare și eliminare a deșeurilor, ceea ce a condus la o încălcare a dreptului reclamantilor la respectarea vieții private și a domiciliilor. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** sub aspect procedural: studiile comandate de departamentul de planificare civilă de urgență fuseseră publicate de autoritățile italiene în 2005 și 2008, în conformitate cu obligația lor de a informa persoanele în cauză, inclusiv pe reclamantii, asupra potențialului risc la care se expuneau continuând să locuiască în Campania. În sfârșit, Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, în ceea ce privește plângerea referitoare la absența unor căi de recurs în ordinea juridică italiană prin care să se obțină despăgubiri pentru prejudiciile suferite.

Cereri pendinte

Locascia și alții împotriva Italiei (nr. 35648/10)

Cerere comunicată guvernului italian la 5 martie 2013

Cei 19 reclamantii locuiesc în comunele Caserta și San Nicola La Strada (Campania). Aceștia se plâng în special de pericolul la adresa sănătății lor și de ingerința în dreptul lor la respectarea vieții private și a domiciliului cauzată de exploatarea unei uzine private de tratare a deșeurilor și de faptul că autoritățile nu au curățat și nu au readus zona la starea inițială după închiderea uzinei.

Curtea a comunicat cererea guvernului italian și a adresat întrebări părților în temeiul art. 2 (dreptul la viață), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

Di Caprio și alții împotriva Italiei (nr. 39742/14) și alte trei cereri

Cerere comunicată guvernului italian la 5 februarie 2019

A se vedea supra, la „Dreptul la viață (art. 2 din Convenție)”.

Contaminarea sursei de aprovizionare cu apă

Dzemyuk împotriva Ucrainei

4 septembrie 2014

Reclamantul susținea că ridicarea unui cimitir în apropierea casei sale a condus la contaminarea sursei sale de aprovizionare cu apă – atât pentru băut, cât și în scopuri agricole – făcând ca domiciliul său să fie practic nelocuibil, și terenul inutilizabil. De asemenea, se plânga de neplăcerile provocate de ceremoniile funerare. În continuare se plânga că autoritățile nu au pus în executare o hotărâre definitivă și obligatorie care declara cimitirul ilegal, susținând că nu s-a făcut nimic pentru a închide cimitirul, întrerupe înmormântările sau, în pofida cererilor sale, să i se ofere o propunere detaliată și concretă de relocare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** din Convenție, constatând că ingerința în dreptul reclamantului la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului nu a fost „potrivit legii”, în sensul acestei dispoziții. A observat în special că guvernul ucrainean nu a contestat că cimitirul fusese construit și utilizat cu încălcarea reglementărilor interne. De asemenea, concluziile autorităților de mediu nu au fost

luate în considerare. Hotărârile judecătorești definitive și obligatorii prin care se dispunea în special închiderea cimitirului nu au fost niciodată executate și pericolele poluării apei la adresa sănătății și mediului nu au fost luate în considerare.

Libertatea de exprimare/Libertatea de a primi și de a comunica informații (art. 10 din Convenție)

Steel și Morris împotriva Regatului Unit

15 februarie 2005

Reclamanții erau asociați unei mici organizații care desfășura în principal campanii privind aspecte sociale și de mediu. Organizația a lansat o campanie anti-McDonald's la mijlocul anilor '80. În 1986, o broșură de 6 pagini intitulată „Ce e în neregulă cu McDonald's?” a fost elaborată și distribuită în cadrul acestei campanii. McDonald's a introdus o acțiune împotriva reclamanților solicitând despăgubiri pentru defăimare. Reclamanții au negat că au publicat broșura sau că conținutul acesteia ar fi fost defăimător. Ulterior au fost considerați răspunzători pentru publicarea broșurii și autorizația pentru recurs solicitată în fața Camerei Lorzilor le-a fost respinsă. Reclamanții se plâneau în special că procedurile și rezultatul acestora au constituit o ingerință disproporționată în dreptul lor la libertatea de exprimare.

Având în vedere lipsa de echitate procedurală și acordarea de daune disproporționate, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** din Convenție în cazul reclamanților. Chestiunea centrală care urma să fie examinată în temeiul art. 10 se referea la faptul dacă ingerința în libertatea de exprimare a reclamanților fusese „necesară într-o societate democratică”. Guvernul Regatului Unit a susținut că, întrucât reclamanții nu erau jurnaliști, nu trebuia să li se acorde nivelul ridicat de protecție oferit presei în temeiul art. 10. Curtea a considerat, cu toate acestea, că, într-o societate democratică, chiar și grupurile mici informale militante trebuie să poată să își desfășoare activitățile în mod efectiv. Exista un puternic interes public de a li se permite unor astfel de grupuri și indivizi în afara curentului de gândire majoritar să contribuie la dezbaterea publică diseminând informații și idei despre aspecte de interes public general, cum ar fi sănătatea și mediul. În această cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, constatând că refuzul de a le acorda asistență judiciară reclamanților i-a privat pe aceștia de posibilitatea de a-și prezenta efectiv cauza în fața instanței și a contribuit astfel la o inacceptabilă inegalitate de arme în raport cu McDonald's.

Vides Aizsardzības Klubs împotriva Letoniei

27 mai 2004

Reclamanta era o organizație neguvernamentală pentru protecția mediului. În noiembrie 1997, a adoptat o rezoluție adresată autorităților competente prin care își exprima îngrijorarea cu privire la conservarea dunelor litorale de pe coastă din Golful Riga. Rezoluția, care a fost publicată într-un ziar regional, conținea, printre altele, acuzații potrivit cărora primarul local facilitase ridicarea unei construcții ilegale în zona de coastă. Primarul a formulat o acțiune în despăgubire împotriva reclamantei, susținând că declarațiile din rezoluție erau defăimătoare. Instanțele letone au constatat că reclamanta nu a probat veritatea afirmațiilor sale și a obligat-o să publice o dezmințire oficială și să plătească despăgubiri primarului pentru publicarea de acuzații defăimătoare. Reclamanta se plânea că ordinul pronunțat împotriva sa i-a încălcat dreptul la libertatea de exprimare și, în special, dreptul său de a comunica informații.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 10** din Convenție, constatând că, în pofida marjei de apreciere acordate autorităților naționale, nu existase un raport rezonabil de proporționalitate între restricțiile impuse libertății de exprimare a organizației reclamante și obiectivul legitim urmărit, cel de a proteja reputația și drepturile altora. Curtea a observat în special că obiectivul principal al rezoluției litigioase fusese atragerea atenției autorităților publice asupra unei chestiuni sensibile de interes public, și anume disfuncționalitățile dintr-un sector important gestionat de autoritățile locale. În calitatea sa de organizație neguvernamentală specializată în domeniul relevant, organizația reclamantă își exercitase așadar rolul de „gardian”, în temeiul legii privind protecția mediului. Acest tip de participare al unei asociații era esențial într-o societate democratică. Prin urmare, pentru a-și îndeplini efectiv sarcinile, o asociație trebuie să fie capabilă să comunice fapte de interes pentru public, să le evalueze și astfel să contribuie la transparența activităților autorităților publice.

Cereri pendinte

[Bryan și alții împotriva Rusiei \(nr. 22515/14\)](#)

Cerere comunicată guvernului rus la 6 decembrie 2017

Reclamantii sunt 28 de activiști Greenpeace și doi jurnaliști independenți. Reclamantii jurnaliști susțin, în special, că le-a fost încălcat dreptul de a colecta și difuza informații despre un protest împotriva exploatării de petrol în zona arctică.

Curtea a comunicat cererea guvernului rus și a adresat părților întrebări în temeiul art. 1 (obligația de a respecta drepturile omului), art. 5 § 1 (dreptul la libertate și siguranță) și art. 10 (libertatea de exprimare) din Convenție.

[Burestop 55 împotriva Franței \(nr. 56176/18\) și alte cinci cereri](#)

Cereri comunicate guvernului francez la 18 noiembrie 2019

Cele șase asociații reclamante, care se opun îngropării de deșeuri radioactive comuna Bure (Franța), susțin în special că Agenția Națională pentru Managementul Deșeurilor Radioactive (Agence nationale pour la gestion des déchets radioactifs – ANDRA) nu și-a îndeplinit obligația legală de a informa.

Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), art. 10 (libertatea de exprimare) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Libertatea de întrunire și de asociere (art. 11 din Convenție)

[Costel Popa împotriva României](#)

26 aprilie 2016

Reclamantul, fondator al unei asociații de mediu, se plângea în special de refuzul instanțelor din România de a înregistra asociația în cauză, fără a-i oferi timp pentru a rectifica neregulile din statut – astfel cum prevedea dreptul național – înainte de încheierea procedurii de înregistrare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 11** din Convenție, constatând că motivele invocate de autoritățile române pentru a refuza înregistrarea asociației nu fuseseră ghidate de vreo nevoie socială imperioasă, și nici nu fuseseră convingătoare și elocvente. În consecință, o măsură atât de radicală precum refuzul de a înregistra asociația, luată chiar înainte ca asociația să înceapă să funcționeze, a părut disproporționată în raport cu obiectivul urmărit.

Dreptul la un recurs efectiv (art. 13 din Convenție)

[Hatton și alții împotriva Regatului Unit](#)

8 iulie 2003 (Marea Cameră)

A se vedea infra, la „Dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului (art. 8 din Convenție)”.

[Kolyadenko și alții împotriva Rusiei](#)

28 februarie 2012

Reclamantii locuiau în Vladivostok, în apropierea râului Pionerskaya și a unui rezervor de apă. Au fost toți afectați de o inundație masivă și violentă care a afectat Vladivostokul în august 2001. Reclamantii susțineau în special că autoritățile le-au pus viața în pericol întrucât au eliberat o cantitate mare de apă fără o avertizare prealabilă și nu au curățat canalul râului, precum și că nu a existat nicio acțiune judiciară adecvată în acest sens. De asemenea, se plângeau că locuințele și proprietățile lor au fost grav distruse, și că nu au dispus de căi de recurs efective în ceea ce privește plângerile lor.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție sub aspect material, constatând că guvernul rus nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a proteja viețile reclamantilor în cauză. A mai hotărât că a fost încălcat art. 2 sub aspect procedural, întrucât nu a fost convinsă că acțiunile judiciare întreprinse în urma evenimentelor din august 2001 au angajat deplina responsabilitate a funcționarilor sau autorităților care aveau competență. Curtea a mai hotărât că a existat **o încălcare art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului) din Convenție și **art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că autoritățile și funcționarii responsabili nu au făcut tot ceea ce le stătea în putere pentru a proteja drepturile reclamantilor în temeiul acestor dispoziții. În sfârșit, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 13** din Convenție, **coroborat cu art. 8 și art. 1 din Protocolul**

nr. 1. A constatat în special că dreptul rus le oferea reclamantilor posibilitatea de a introduce proceduri civile pentru a solicita despăgubiri. Instanțele ruse dispuneau de probele necesare pentru a putea să examineze, în principiu, în cadrul procedurilor civile, problema angajării răspunderii statului și erau, în principiu, abilitate să stabilească cine sunt cei răspunzători pentru evenimente, în cadrul procedurilor penale. Simplul fapt că rezultatul procedurilor fusese defavorabil reclamantilor, întrucât cererile lor au fost în cele din urmă respinse, nu poate fi considerat ca demonstrând că respectivele căi de recurs disponibile fuseseră insuficiente în sensul art. 13.

Protecția proprietății (art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție)

Fredin (nr. 1) împotriva Suediei

18 februarie 1991

Această cauză privea revocarea unei autorizații pentru exploatarea unui sit de extracție a pietrișului situat pe terenul reclamantilor, în temeiul legii privind protecția naturii. Potrivit reclamantilor, revocarea autorizației de exploatare a constituit o privare de proprietate.

În această cauză, Curtea a recunoscut că, în societatea contemporană, protecției mediului i se acordă o atenție din ce în ce mai mare. În circumstanțele cauzei și având în vedere obiectivul legitim urmărit de legea din 1964, și anume protecția mediului, a constatat că nu se putea afirma că revocarea deciziei contestate de reclamantii fusese inadecvată sau disproporționată și, prin urmare, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție. Este adevărat că reclamantii au suferit pierderi importante, având în vedere potențialul sitului de extracție a pietrișului, dacă acesta ar fi fost exploatat în conformitate cu autorizația din 1963. Curtea a observat însă că, atunci când s-au lansat în investiții, reclamantii nu se puteau baza decât pe obligația autorităților, atunci când luau decizii referitoare la protecția naturii, de a ține seama în mod corespunzător de interesele lor, după cum prevedea legea din 1964. Această obligație nu putea, în momentul în care au făcut investițiile, să le creeze, în mod rezonabil, așteptări legitime că vor putea continua exploatarea o perioadă îndelungată de timp. În plus, reclamantilor li s-a oferit o perioadă de 3 ani până la momentul închiderii sitului și autoritățile au dat dovadă de o anumită flexibilitate în ceea ce privește această perioadă, care a fost ulterior prelungită cu 11 luni, la cererea reclamantilor.

Pin Valley Developments Ltd și alții împotriva Irlandei

29 noiembrie 1991

Această cauză privea anularea autorizației de a construi pe un teren achiziționat pentru construcții. Reclamantele erau două societăți care aveau ca obiect principal de activitate achiziționarea de terenuri și valorificarea acestora, precum și directorul general și unic acționar beneficiar al celei de-a doua societăți. Acestea se plângeau în special în legătură cu decizia Curții Supreme irlandeze care a hotărât că certificatul de urbanism pentru construirea unui depozit industrial și a unui sediu de birouri pe terenul respectiv, care fusese acordat proprietarului, nu era valid.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că anularea autorizației de construcție nu putea fi considerată disproporționată în raport cu obiectivul legitim de a proteja mediul. A observat în special că ingerința în cauză urmărea și servea faptului de a garanta că legislația este corect aplicată de ministrul pentru comunitate și administrație locală nu doar în cazul reclamantilor, ci la toate nivelurile. Decizia Curții Supreme, al cărei efect a fost acela de a împiedica construcțiile într-o regiune prevăzută pentru dezvoltarea agriculturii în vederea protejării unei centuri verzi, trebuia așadar privită drept o modalitate adecvată – dacă nu chiar singura cale – de a îndeplini acest obiectiv. În plus, reclamantii, care se angajaseră într-o activitate comercială care, prin însăși natura sa, implica un element de risc, aveau cunoștință nu doar despre existența planului de zonare, ci și despre opoziția din partea autorității locale față de orice abatere de la acesta.

A se vedea de asemenea: [Kapsalis și Nima-Kapsali împotriva Greciei](#), decizie privind admisibilitatea din 23 iunie 2004.

Papastavrou și alții împotriva Greciei

10 aprilie 2003

În această cauză, 25 de reclamantii și autoritățile erau în litigiu privind dreptul de proprietate asupra unei parcele de teren. În 1994, prefectul din Atena a decis că o zonă care includea parcela de teren în litigiu trebuie să fie reîmpădurită. Reclamantii au atacat această decizie în fața Consiliului de Stat. Recursul lor a fost respins pe motiv că decizia prefectului nu făcuse decât să confirme o decizie anterioară luată de ministrul Agriculturii, în 1934. Cu toate acestea, în 1999, inspecția forestieră din Atena a concluzionat că numai o parte a zonei fusese în trecut pădure și putea fi așadar reîmpădurită. Reclamantii afirmau în special că proprietățile le-au fost efectiv expropriate fără a le fi plătită vreo compensație și susțineau că

niciun interes public nu putea justifica o astfel de limitare drastică a drepturilor lor de proprietate, ținând seama de faptul că reîmpădurirea terenurilor nu era posibilă, din cauza tipului și calității solului.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că nu a fost păstrat un echilibru just între interesul public și cerința de a proteja drepturile reclamanților. A constatat în special că autoritățile au procedat incorect atunci când au dispus măsura de reîmpădurire fără a evalua modul în care situația a evoluat, din 1934. Respingând recursul reclamanților pentru simplul motiv că decizia prefectului nu făcuse decât să confirme o decizie pronunțată anterior, Consiliul de Stat nu a protejat în mod adecvat drepturile proprietarilor, cu atât mai mult cu cât nu exista nicio posibilitate de a obține despăgubiri, în temeiul dreptului elen.

Öneryıldız împotriva Turciei

30 noiembrie 2004 (Marea Cameră)

A se vedea supra, la „Dreptul la viață (art. 2 din Convenție)”.

N.A. și alții împotriva Turciei (nr. 37451/97)

11 octombrie 2005

În 1986, reclamanții au obținut din partea autorităților o autorizație de investire în turism pentru a construi un hotel pe o parcelă de teren pe care o moșteniseră, situată pe coastă. În cadrul recursului introdus de Trezoreria publică, o instanță de prim grad a anulat înregistrarea proprietății în registrul cadastral și a dispus demolarea hotelului care fusese construit pe motiv că parcela de teren în cauză era situată pe malul mării și nu putea fi dobândită în proprietate privată. Curtea de Casație a confirmat hotărârea respectivă. Reclamanții nu au avut câștig de cauză în acțiunea prin care solicitau despăgubiri pentru pierderea drepturilor lor de proprietate și demolarea construcției existente. În fața Curții, se plâneau că nu au fost despăgubiți pentru prejudiciul suferit în urma demolării hotelului care fusese construit și că le-a fost anulată înregistrarea proprietății pe care o dețineau în registrul cadastral.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție. A constatat că reclamanții dobândiseră cu bună-credință parcela de teren în litigiu. Până la momentul în care titlul a fost anulat în favoarea statului, fuseseră proprietari și plățiseră impozitele pentru proprietatea deținută. Se bucuraseră de dreptul la respectarea proprietății lor și au început construirea unui complex hotelier pe terenul lor, în calitate de proprietari legali, după ce au obținut o autorizație de construire în acest scop. Au fost ulterior însă privați de proprietate printr-o decizie judiciară în privința căreia Curtea nu a constatat niciun element arbitrar. Privarea lor de dreptul de proprietate asupra terenului, care era situat la malul mării și era parte din plajă, domeniu public deschis tuturor, urmărea un scop legitim. Cu toate acestea, reclamanții nu au primit nicio compensație pentru transferul proprietății acestora către Trezoreria publică sau pentru demolarea hotelului, fără a ține seama de procedurile pe care le-au inițiat în acest sens în fața instanțelor din Turcia, și fără nicio justificare din partea guvernului turc pentru absența totală a vreunei compensații.

Valico S.R.L. împotriva Italiei

21 martie 2006 (decizie privind admisibilitatea)

În această cauză, societății reclamante îi fusese aplicată o amendă pentru că a construit o clădire încălcând normele referitoare la construcția de clădiri destinate protejării peisajului și mediului. Societatea reclamantă susținea în special că amenda în cauză a încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Curtea a observat că măsura în litigiu fusese luată în condițiile prevăzute de lege și urmărise scopul legitim de a proteja peisajul și de a asigura o planificare rațională și ecologică a teritoriului, în conformitate cu interesul general. Constatând că autoritățile italiene păstrasera un echilibru just între, pe de o parte, interesul general și, pe de altă parte, respectarea dreptului de proprietate al societății reclamante, și că, prin urmare, ingerința nu impunea reclamantei o sarcină excesivă astfel încât măsura denunțată să fie disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit, Curtea a declarat plângerea în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 **inadmisibilă** (vădit nefondată).

Hamer împotriva Belgiei

27 noiembrie 2007

Această cauză privea demolarea, în temeiul unui titlu executoriu, unei case de vacanță, construită în 1967 de părinții reclamantei fără autorizație de construcție. În 1994, poliția a întocmit două rapoarte, unul privind tăierea unor copaci de pe proprietate cu încălcarea reglementărilor forestiere, și unul pentru construirea unei case fără autorizație de construcție într-o zonă împădurită în care nu putea fi acordată autorizație de construcție. Reclamanta a fost obligată să readucă locația la starea inițială. Se plâneau în special de o încălcare a drepturilor sale de proprietate.

Curtea a hotărât că nu a fost încălcat **art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție în cauza reclamantei,

Fișă tematică –Mediul și Convenția europeană a drepturilor omului

constatând că aceasta nu a suferit o ingerință disproporționată în drepturile sale de proprietate. Curtea a reamintit totuși în această cauză că, deși niciunul dintre articolele Convenției europene a drepturilor omului este special conceput să asigure protecția generală a mediului ca atare, în societatea actuală, protecției mediului i se acordă o atenție din ce în ce mai mare. În continuare a constatat că mediul reprezintă o cauză a cărei apărare suscită interesul constant și susținut al publicului și, în consecință, al autorităților publice. Imperativelor financiare și chiar anumitor drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul de proprietate, nu ar trebui să li se acorde prioritate asupra considerentelor de a proteja mediul, în special în cazul în care statul a legiferat în această privință. Prin urmare, autoritățile publice trebuie să își asume o responsabilitate care să conducă în practică la intervenția lor în timp util pentru a se asigura că dispozițiile legale adoptate cu scopul de a proteja mediul înconjurător nu sunt complet private de efectul lor util.

Turgut și alții împotriva Turciei

8 iulie 2008

Această cauză privea un teren de peste 100 000 de metri pătrați, despre care reclamantii susțineau că fusese proprietatea familiilor lor de peste trei generații. Reclamantii se plâneau de o decizie a instanțelor turce de înregistrare a terenurilor în numele Trezoreriei publice pe motiv că terenul face parte din domeniul public forestier, fără a le fi plătită vreo compensație.

Curtea a hotărât că a fost **încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție. Reamintind în special că protecția naturii și a pădurilor, a mediului, în general, reprezintă o preocupare constantă și considerabilă pentru opinia publică și, prin urmare, pentru autoritățile publice, și că imperativele economice și chiar anumite drepturi fundamentale, inclusiv dreptul de proprietate, nu trebuie să primeze față de considerentele legate de protecția mediului, în special în cazul în care există o legislație în materie, Curtea a observat însă, totodată, că privarea de o proprietate fără plata unei sume rezonabile raportate la valoarea sa normală constituie o ingerință disproporționată, și că lipsa totală a unei compensații poate fi considerată justificată numai în circumstanțe excepționale. În această cauză, reclamantii nu primiseră nicio compensație pentru transferul proprietății lor către Trezorerie. Nicio circumstanță excepțională nu fusese invocată de guvernul turc pentru a justifica lipsa unei compensații. Prin urmare, Curtea a constatat că neatribuirea vreunei compensații reclamantilor a afectat, în detrimentul acestora, echilibrul just care trebuia păstrat între cerințele interesului general al comunității și cerințele de protecție a drepturilor individuale.

Depalle împotriva Franței și Brosset-Triboulet și alții împotriva Franței

29 martie 2010 (Marea Cameră)

Aceste cauze priveau obligația proprietarilor de a demola, pe propria lor cheltuială și fără despăgubiri, casele pe care le achiziționaseră în mod legal pe domeniul public maritim. Reclamantii susțineau în special că această obligație nu era compatibilă cu drepturile lor în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

În ambele cauze, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că reclamantii nu ar suporta o sarcină excesivă și individuală în cazul demolării locuințelor lor fără nicio compensație și că, în consecință, echilibrul între interesele comunității și cele ale reclamantilor nu ar fi afectat. Curtea a reamintit în special că, într-o cauză privind planificarea regională și politicile de conservare a mediului, interesul general al comunității era pe primul plan. În plus, deși era de la sine înțeles că, după o perioadă atât de lungă de timp, demolarea reprezenta o ingerință radicală în „bunurile” reclamantilor, totuși (iar reclamantii, de altfel, nu au contestat acest lucru), era parte integrantă din aplicarea consecventă și riguroasă a legislației, având în vedere necesitatea crescândă de a proteja zonele de coastă și utilizarea lor de către public, și, de asemenea, de a asigura respectarea normelor de planificare urbanistică.

A se vedea de asemenea: **Malfatto și Mieille împotriva Franței**, hotărâre din 6 octombrie 2016.

Kristiana Ltd. împotriva Lituaniei

6 februarie 2018

Această cauză privea afirmația societății reclamante potrivit căreia drepturile sale de proprietate au fost restricționate în mod ilegal și nerezonabil, după ce achiziționase foste clădiri militare privatizate, situate într-o zonă protejată. În special, societatea susținea că nu i s-a permis să repare și să renoveze clădirile și că, în ciuda deciziei prin care clădirile sale erau demolate, nu i s-a oferit nicio compensație și nici nu au fost stabilite termene-limită.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție, constatând că a fost păstrat un echilibru just între interesul public și cerința de a proteja dreptul individual de proprietate al societății reclamante. A observat în special că societatea ar fi trebuit să prevadă atât refuzul acordării

certificatului de urbanism, cât și, în ultimă instanță, decizia privind demolarea clădirilor, cerință care era prevăzută în cadrul unui plan de dezvoltare din 1994 și care rămăsese neschimbată. În plus, scopul autorităților lituaniene fusese legitim, și anume protejarea patrimoniului cultural și respectarea riguroasă a obligațiilor internaționale față de UNESCO. În sfârșit, având în vedere contextul de drept public, acțiunile autorităților au fost considerate proporționale. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

O’Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd împotriva Irlandei

7 iunie 2018

Societatea reclamantă colectează midii imature (larve de midii) și apoi le cultivă și le vinde atunci când sunt dezvoltate, un proces care durează doi ani. Această cauză privea plângerea despre faptul că guvernul irlandez îi provocase pierderi financiare prin modul în care respecta legislația de mediu a Uniunii Europene².

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1** la Convenție. A observat în special că protecția mediului și respectarea de către statul pârât a obligațiilor care îi reveneau în temeiul dreptului UE erau două obiective legitime. În calitate de agent economic, societatea reclamantă ar fi trebuit să fie conștientă că nevoia de a respecta regulile UE era de natură să aibă un impact asupra activității sale. În ansamblu, Curtea a constatat astfel că societatea nu suportase o sarcină disproporționată cauzată de acțiunile guvernului irlandez și că Irlanda a asigurat un echilibru just între interesele generale ale comunității și protecția drepturilor individuale. Prin urmare, nu au fost încălcate drepturile individuale de proprietate ale societății reclamante. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 6** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție în această cauză.

Dimitar Yordanov împotriva Bulgariei

6 septembrie 2018

Această cauză privea plângerea reclamantei referitoare la daunele provocate de o mină de cărbuni aflată în apropierea proprietății sale. La sfârșitul anilor '80 sau începutul anilor '90, statul a decis să deschidă o mină de cărbuni în apropierea satului în care acesta deținea un lot de teren. O serie de proprietăți, inclusiv cea a reclamantului, au fost expropriate. A așteptat doi ani fără să primească un alt lot de teren drept despăgubire. Prin urmare, a anulat procedura începută alături de autoritățile locale și a rămas în locuința sa, iar mina a început să funcționeze și s-a extins treptat. Mina era exploatată la o distanță de 160-180 de metri de casa sa, cărbunele fiind extras prin detonare de explozibili. Au apărut fisuri pe pereții casei, iar hambarul și adăpostul pentru animale s-au prăbușit. Reclamantul și-a părăsit în cele din urmă casa în 1997, considerând că era prea periculos să rămână în acel loc. În 2001, reclamantul a introdus o acțiune în răspundere civilă împotriva societății miniere, solicitând despăgubiri pentru daunele cauzate proprietății sale. Instanțele au audiat martori și au solicitat rapoarte de expertiză, stabilind că proprietatea sa a suferit daune grave și că detonările de la mina din apropiere s-au făcut în interiorul zonei-tampon de 500 de metri, cu încălcarea dreptului intern. Cu toate acestea, instanțele au concluzionat în 2007 că nu existau probe ale existenței unei legături între activitățile miniere și daunele în cauză.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1**. A observat în special că, având în vedere eșecul procedurii de expropriere a proprietății reclamantului și activitatea minei care se afla sub controlul efectiv al statului, autoritățile erau responsabile de faptul că proprietatea reclamantului a rămas în zona riscului de mediu, și anume de detonările zilnice din proximitatea casei reclamantului. Această situație, care l-a făcut pe reclamant să-și abandoneze proprietatea, constituia o ingerință a statului în dreptul său la respectarea bunurilor. În plus, detonările din zona de protecție sanitară s-au făcut prin încălcarea vădită a dreptului intern. Prin urmare, ingerința în dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale nu a fost legală în sensul analizei efectuate în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1. Cu toate acestea, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, constatând că deciziile instanțelor naționale, în special concluzia acestora, contestată de reclamant, cu privire la existența unei legături de cauzalitate între lucrările de detonare de la mină și daunele aduse proprietății sale, nu au atins pragul de arbitraritate și caracter nerezonabil vădit și nici nu au constituit o denegare de dreptate.

Pop și alții împotriva României

2 aprilie 2019 (decizie privind admisibilitatea)

Toți cei trei reclamânți, care achiziționaseră vehicule de ocazie din Uniunea Europeană (UE), se

² Guvernul irlandez a interzis temporar colectarea larvelor de midii în 2008 în portul unde opera societatea, după ce Curtea de Justiție a Uniunii Europene a constatat că Irlanda nu își îndeplinise obligațiile care îi reveneau în temeiul a două directive UE privind protecția mediului. Astfel, societatea nu avea midii mature de vânzare în 2010, ceea ce a dus la o pierdere a profiturilor.

plângeau că fuseseră obligați să plătească o taxă de poluare în scopul înregistrării vehiculelor în România, în temeiul unei ordonanțe de urgență (OUG nr. 50/2008) care a fost declarată incompatibilă cu dreptul UE de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile** pentru neepuizarea căilor de recurs interne. În cazul a doi dintre reclamânți, a observat în special că recursul introdus de altă ordonanță de urgență (OUG nr. 52/2017), în vigoare de la 7 august 2017, le oferea posibilitatea de a obține restituirea taxa pe poluare și plata dobânzii corespunzătoare. De asemenea, erau stabilite norme de procedură clare și previzibile, cu termene obligatorii și posibilitatea unui control jurisdicțional efectiv. Recursul oferit de OUG nr. 52/2017 a reprezentat astfel un recurs efectiv în sensul art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție. În privința celui de-al treilea reclamant, acesta a recunoscut că nu întreprinsese niciun demers la nivel național pentru a recupera dobânda pe care o solicita (taxa pe poluare și o parte din dobândă fuseseră restituite în urma hotărârii definitive a unei instanțe naționale) și că nu a prezentat niciun argument care să probeze că un astfel de demers ar fi fost inefficient.

Yaşar împotriva României

26 noiembrie 2019³

Cauza privea confiscarea navei domnului Yaşar, deoarece fusese folosită pentru pescuit ilegal în Marea Neagră. Reclamantul susținea despre confiscare că a fost ilegală și disproporționată.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție. Observând în special că confiscarea a constituit o privare de proprietate, deoarece nava a fost vândută în cele din urmă unei părți private și banii obținuți din vânzare au fost colectați de stat, a constatat totuși că instanțele turce au pus în balanță cu atenție drepturile aflate în joc miză și au considerat că cerințele interesului general de a preveni activitățile care reprezintă o amenințare serioasă la adresa resurselor biologice din Marea Neagră au primat în fața dreptului de proprietate al reclamantului. De asemenea, Curtea a subliniat că confiscarea nu i-a impus reclamantului o sarcină excesivă.

A se vedea de asemenea, recent:

Beinarovič și alții împotriva Lituaniei

12 iunie 2018

Informații suplimentare

A se vedea în special:

- **Manual privind drepturile omului și mediul**, Strasbourg, publicație a Consiliului Europei, ediția a 2-a, 2012.
-

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

³ Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#)